Ἀριθ. 242 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ Ε'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Δέκατος | Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου καὶ εἶναι ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6. | 17 Αὐγούστου 1880

Σφραγὶς τῆς

ΔΗΜΟΓ. ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ

ἐπὶ ἐπαναστάσεως.

[Ἐκ τῆς Συλλογῆς Παύλου Λάμπρου].

Καταπληκτικὴ πρόοδος τῶν

ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ.

Ἡ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο γενομένη ἀπαρίθμησις τῶν κατοίκων τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν δεικνύει ὅτι ὁ πληθυσμὸς αὐτῶν ἀναβαίνει σήμερον εἰς 50,858,000 ψυχῶν, ἐνῷ πρὸ εἰκοσαετίας, ἤτοι τὸ 1860, ὁ πληθυσμὸς αὐτῶν ἦν 31,443,000 ψυχαί, ἤτοι ἐπῆλθεν αὔξησις κατὰ 61,7 ἐπὶ τοῖς ἑκατόν. Ἡ καταπληκτικὴ αὕτη αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ ἔδειξεν ἀνάλογον πρόοδον καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πόρων τοῦ τόπου εἴς τε τὴν γεωργίαν καὶ τὴν βιομηχανίαν, καὶ ἐπισύρω τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου ἐπὶ τοῦ ἑπομένου πίνακος.

	1860	1880
Πληθυσμὸς	31,443,000	50,858,000
Παραγ. σίτου (κοιλὰ)	173,104,000	440,000,000
Ἐξαγωγὴ σίτου (κοιλὰ)	4,155,000	175,000,000
Παρ. ἀραβοσίτ. (κοιλ.)	838,792,000	1,450,000,000
Ἐξαγ. ἀραβοσίτ. (κοιλὰ)	3,314,000	100,000,000
Παραγ. πετρελ. (βαρέλ.)	500,000	19,741,000
Παραγ σιδήρ. (τόνοι)	919,000	3,070,000
Ὁμ. ῥάβδων σιδηροδ. (τόνοι)	205,000	1,113,000
Χοῖροι τεταριχευμένοι	2,350,000	6,950,000
Ἐξαγ. βουτύρ. (λίτραι)	7,640,800	38,248,000
Ἐξαγ. τυροῦ (λίτραι)	15,515,000	141,654,000
Παραγ. ἐρίων (λίτραι)	60,264,000	232,500,000
Παραγ. βάμβ (δέματα)	4,823,000	5,675,000
Εἰσαγ. πραγμ. (τάλλ.)	336,232,000	670,600,000
Ἐξαγ. πραγμ. (τάλλ.)	316,242,000	835,000,000
Παραγ. χρυσ. καὶ ἀργύρ.	46,150,000	79,711,000
Ἐξαγ. χρυσ. καὶ ἀργύρ.	57,996,000	....
Εἰσαγ. χρυσ. καὶ ἀργύρ.	....	75,713,000

Διατρέχοντες τὸν ἄνω πίνακα, παρατηροῦμεν ὅτι μόνον ἡ τοῦ βάμβακος παραγωγὴ δὲν δεικνύει τὴν αὐτὴν αὔξησιν, ὅσην καὶ τὰ ἐπίλοιπα προϊόντα. Ἀλλ' ὁ λόγος εἶναι πρόδηλος. Ἐν πρώτοις ἡ εἰσοδεία τοῦ βάμβακος κατὰ τὸ ἔτος 1860 ἦν ἐκτάκτως μεγάλη, καὶ δεύτερον ἡ παραγωγὴ τοῦ βάμβακος κανονίζεται κυρίως ὑπὸ τῶν ἀναγκῶν τῆς καταναλώσεως εἰς τὴν ἀλλοδαπήν. Ἐὰν ἡ παραγωγὴ τοῦ βάμβακος ηὔξανε σπουδαίως, ἡ τιμὴ αὐτοῦ ἤθελεν ἀναγκαίως ἐκπέσει, διότι δὲν ὑπάρχουσιν ἀρκετὰ ἐργοστάσια νημάτων καὶ ὑφασμάτων ὅπως καταναλώσωσιν ἀνώτερον ποσόν.

Ἡ ἐξαγωγὴ πραγματειῶν κατὰ τὸ 1880 (τὸ οἰκονομικὸν ἔτος λήγει τὴν 31 Μαΐου) ὑπερέβη τὴν εἰσαγωγὴν κατὰ 165,000,000 δίστηλα, καὶ τοῦτο ἐξηγεῖ ἐν μέρει τὴν εἰσαγωγὴν 75,713,000 διςήλων εἰς πολύτιμα μέταλλα ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο. Ἐὰν εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο προστεθῶσι 79,711,000 δίστηλα ἐκ τῆς παραγωγῆς τῶν ἀμερικανικῶν μεταλλείων, φθάνομεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ πλοῦτος τοῦ τόπου αὐξάνει κατὰ 150,000,000 δίστηλα κατ' ἔτος εἰς πολύτιμα μέταλλα, ἀνεξαρτήτως τῆς τεραστίας αὐξήσεως τῶν προϊόντων τοῦ ἐδάφους του. Ἡ μετανάστευσις κατὰ τοὺς πρώτους ἓξ μῆνας τοῦ 1880 ἦν κατὰ 177,000 ἀνωτέρα τῆς τοῦ παρελθόντος ἔτους, ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἐργατικὴ τάξις εὑρίσκει ἄφθονον ἐργασίαν, ἥτις ὅμως περιορίζεται εἰς τοὺς γεωργοὺς, μηχανικοὺς καὶ χειρώνακτας ἐν γένει, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τοὺς ζητοῦντας διανοητικὴν ἐργασίαν, οἷον διδασκάλους, γραμματεῖς καταστημάτων καὶ ὑπαλλήλους. Δύναμαι μετὰ θετικότητος νὰ εἴπω ὅτι διὰ τοὺς τελευταίους εἶναι δυσκολώτατον νὰ εὕρωσιν ἐργασίαν ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις, καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων συμπολιτῶν, ἐν οἷς καὶ τελειόφοιτοι τοῦ Πανεπιστημείου, ὑπέστησαν παντοειδεῖς στερήσεις, ζητήσαντες τύχην ἐν τῷ Νέῳ Κόσμῳ, ἐν ἐπὶ τέλους ἠναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλείψωσι.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 10 Αὐγούστου 1880.

Δ. Ν. Μποτασης

Γεν. πρόξ. τῆς Ἑλλάδος ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ.

Ἡ Ῥωσσία ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως δαπανᾷ 6,000,000 ῥούβλια κατ' ἔτος, ἐνῷ ἀναλόγως ἡ Ἑλλὰς δαπανᾷ τριπλάσια, ἡ Δανία εἰκοσαπλάσια καὶ τινες πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς πεντηκονταπλάσια.

ΑΝΕΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

[Μυθιστόρημα Ἕκτορος Μαλὸ βραβευθὲν παρὰ τῆς γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Μετάφρασις Α. Ρ. Ῥαγκαβῆ].

συνέχεια· ἴδε σελ. 498.

Η'

Ἡ ἀγελὰς τοῦ βασιλοπούλου.

Πολὺ ἠγάπων τὸν Ματτίαν ὅταν ἐρθάσαμεν εἰς Μένδην, ὅταν ἐξήλθομεν ὅμως τῆς πόλεως ἐκείνης, τὸν ἠγάπων πολὺ περισσότερον. Εἰς τὴν φιλίαν τί ἀνώτερον, τί γλυκύτερον τοῦ νὰ ἠξεύρῃ ὁ ἀγαπῶν ὅτι ἀνταγαπᾶται;

Καὶ τίνα μείζονα ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης του ἐδύνατο νὰ μοὶ δώσῃ ὁ Ματτίας; Ἠρνήθη τὴν πρότασιν τοῦ Ἐσπινασοῦ, ἤτοι τὴν ἡσυχίαν, τὴν ἀσφάλειαν, τὴν εὐζωΐαν, τὴν ἐκπαίδευσιν ἐν τῷ παρόντι καὶ τὴν εὐπορίαν ἐν τῷ μέλλοντι, ἵνα διανείμῃ μετ' ἐμοῦ ὕπαρξιν ἀβέβαιον καὶ ἀλῆτιν, ἄνευ μέλλοντος, καὶ ἴσως ἄνευ τῆς ἐπαύριον.

Δὲν ἐδυνάμην νὰ τῷ εἰπῶ ἐμπρὸς τοῦ Ἐσπινασοῦ πόσον βαθέως μὲ συνεκίνησε τὸ ἐπιφώνημά του· «Ν' ἀφήσω τὸν φίλον μου!» Ἀλλ' ὅτε ἐξήλθομεν, λαβὼν καὶ σφίξας τὴν χεῖρά του,

— Ἠξεύρεις, τῷ εἶπον, ὅτι ὁ δεσμὸς ἡμῶν εἶναι εἰς ζωὴν καὶ θάνατον;

Ἐκεῖνος δ' ἐμειδίασε, καὶ στηρίξας ἐπ' ἐμὲ τοὺς μεγάλους του ὀφθαλμούς,

— Τὸ ἤξευρον, μοὶ εἶπε, καὶ πρὶν τῆς σήμερον.

Ἐν ᾧ ἕως τότε ὀλίγον εἶχε προοδεύσει ὁ Ματτίας εἰς τὴν ἀνάγνωσιν, ἤρχισε ταχύτατα νὰ προχωρῇ εἰς αὐτὴν ἀφ' ὅτου ἀνεγίνωσκε τὴν *θεωρίαν τῆς μουσικῆς* τοῦ Κούν. Δυστυχῶς δὲν μ' ἦτον δυνατὸν νὰ τὸν ἀναγκάζω νὰ ἐργάζηται ὅσον ἤθελον καὶ ὅσον ἐπεθύμει καὶ ὁ ἴδιος, διότι ἤμεθα ἠναγκασμένοι νὰ περιπατῶμεν ἀπὸ τῆς πρωΐας μέχρι τῆς ἑσπέρας, καταλύοντες εἰς μακρὰς ἀποστάσεις, ἵνα διέλθωμεν τὰς διὰ μουσικοὺς καὶ διὰ ψάλτας ἀξέπνους ταύτας χώρας τῆς Δοζέρας καὶ τῆς Ὠβέρνης. Εἰς τὰς πενιχρὰς ταύτας γαίας ὁ γεωργὸς ὀλίγα κερδίζων, ὀλίγα εἶναι πρόθυμος καὶ νὰ δίδῃ. Εὐαρέστως ἀκούει τὸν παίζοντα, ὅσον θέλει νὰ παίζῃ· ἀλλ' ὅταν προβλέπῃ ὅτι ὁ δίσκος θέλει τῷ προταθῇ, ἀναχωρεῖ, ἢ κλείει τὴν θύραν του.

Τέλος, διὰ τοῦ Σαὶν-Φλοὺρ καὶ τῆς Ἰσσορίας, ἐρθάσαμεν εἰς τὰ χωρία τῶν λουτρῶν ὅπου διηυθυνόμεθα, καὶ ἀπεδείχθη εὐτυχῶς ὅτι ἀληθὲς ἦτον ὅ,τι μᾶς εἶχεν εἰπεῖ ὁ ἀρκτοτρόφος ἐκεῖνος. Εἰς Βουρβούλην, καὶ ἔτι μᾶλλον εἰς Μονδόραν, αἱ εἰσπράξεις ἡμῶν ὑπῆρξαν ἐξαίρετοι.

Ἡ δικαιοσύνη ὅμως ἀπαιτεῖ νὰ ὁμολογήσω ὅτι αὐταὶ ὠφείλοντο μᾶλλον εἰς τὸν Ματτίαν, εἰς τὴν ἐπιδεξιότητα, εἰς τὴν ὀρθὴν αὐτοῦ κρίσιν. Ἐγώ, ὅταν ἔβλεπον ἀνθρώπους συνηγμένους, ἐλάμβανον τὴν ἄρπαν μου, καὶ ἤρχιζον νὰ παίζω ὅσον μὲν ἠδυνάμην καλλίτερον, ἀλλὰ μετά τινος ἀδιαφορίας. Τοῦ Ματτία οἱ τρόποι δὲν ἦσαν τόσον ἁπλαστοι· δὲν τῷ ἤρκει νὰ συνάζωνται ἄνθρωποι ὅπως ἀρχίζῃ ἀμέσως νὰ παίζῃ· πρὶν ἢ λάβῃ τὴν βάρβιτον ἢ τὸν εὐθύκυλον, ἐσπούδαζε τὸ ἀκροατήριον, καὶ πολὺ δὲν τῷ ἐχρειάζετο ἵνα ἴδῃ ἂν θὰ παίζῃ, ἢ δὲν θὰ παίζῃ, καὶ πρὸ πάντων τί νὰ παίζῃ.

Εἰς τὴν σχολὴν τοῦ Γαροφόλη, ὅστις ἔργον εἶχε τὴν μεγάλην ἐκμετάλλευσιν τῆς κοινῆς ἐλεημοσύνης, εἶχε μάθει πάσας τὰς λεπτότητας τῆς δυσκόλου τέχνης τοῦ νὰ ἐκβιάζῃ τὴν ἐλευθεριότητα καὶ τὴν συμπάθειαν τῶν ἀνθρώπων. Ὅτε τὸ πρῶτον τὸν εἶδον εἰς τὸ ἀνώγειον τῆς ὁδοῦ Λουρκίνης, μ' ἐξέπληξε πολὺ ἐκθέτων μοι πῶς καὶ διατί οἱ διαβάται ἀποφασίζουσι νὰ λύωσι τὸ βαλάντιον. Ἀλλὰ πολὺ περισσότερον ἐξέστην ὅταν τὸν εἶδον ἐφαρμόζοντα ὅσα τότε ἔλεγε.

Ἰδίως εἰς τῶν λουτρῶν τὰς πόλεις ἀνέπτυξε πᾶσάν του τὴν ἐπιτηδειότητα, διὰ τοὺς Παρισινούς του, τοὺς ἀρχαίους ἀκροατάς του, οὓς ἐγνώριζε, καὶ οὓς ἐπανεύρισκε πάλιν ἐκεῖ.

— Προσοχή! μοὶ ἔλεγεν ὅταν ἐβλέπομεν προσερχομένην διὰ τῶν δενδροστοιχιῶν νέαν τινὰ πενθηφορούσαν κυρίαν· πρέπει θλιβερόν τι νὰ παίξωμεν· ἂς προσπαθήσωμεν νὰ τὴν συγκινήσωμεν ὅπως ἐνθυμηθῇ ὃν ἀπώλεσεν. Ἂν κλαύσῃ, καλὰ τὴν ἔχομεν.

Καὶ ἐπαίζομεν τόσον ἀργῶς καὶ μετὰ μέλους, ὥστε σπαραξικάρδιος ἦτον ἡ μουσική μας.

Ὑπάρχουσιν εἰς Μονδόραν περίπατοι καλούμενοι ἐκεῖ αἴθουσαι, συστήματα δένδρων, ἄλση μικρά, εἰς ὧν τὴν σκιὰν οἱ λουόμενοι ἀναπνέουσιν ἐπί τινας ὥρας τὸν ὕπαιθρον ἀέρα. Τῶν αἰθουσῶν τούτων τοὺς θαμῶνας ἐσπούδαζεν ὁ Ματτίας, καὶ κατὰ συνέπειαν τῶν παρατηρήσεών του διεθέτομεν τὸ μουσικολόγιον ἡμῶν.

Ὅταν ἐβλέπομεν ἀσθενῆ μελαγχολικῶς καθήμενον εἰς σκίμποδα, ὠχρὸν, ὑελώδεις ἔχοντα τοὺς ὀφθαλμοὺς, κοίλας τὰς παρειάς, δὲν ἠρχόμεθα νὰ παίζωμεν ἐμπρός του καὶ νὰ ταράζωμεν τὰς μελαγχολικὰς σκέψεις του· ἀλλὰ μακρὰν αὐτοῦ, ὡς ἂν ἐπαίζομεν δι' ἡμᾶς αὐτοὺς, ἠσχολούμεθα εὐσυνειδήτως εἰς τὸ ἔργον ἡμῶν, καὶ δι' ἄκρου τοῦ ὀφθαλμοῦ τὸν παρετηροῦμεν· ἂν ἔρριπτε πρὸς ἡμᾶς παρωργισμένα βλέμματα, ἀπηρχόμεθα· ἂν ὅμως ἐφαίνετο ἀκούων ἡμᾶς μετ' εὐχαριστήσεως, ἐπλησιάζομεν, καὶ ὁ Κάπης ἠδύνατο ἀφόβως νὰ τείνῃ τὸν δίσκον του, χωρὶς νὰ φοβῆται ὅτι θ' ἀποπειρωθῇ δι' ἑνὸς λακτίσματος.

Πρὸ πάντων ὅμως παρὰ τοῖς παιδίοις ἐπετύγχανεν ὁ Ματτίας ἐπικερδέστατα. Τὸ πλῆκτρόν του τοῖς ἐκίνει τοὺς πόδας εἰς χορὸν, καὶ τὸ μειδίαμά του προὐκάλει τὸν γέλωτά των καὶ ὅταν ἐλθόντα ἦσαν κακῆς διαθέσεως. Πῶς τὸ κατώρθου; δὲν ἠξεύρω. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι βέβαιον, ὅτι ἤρεσκεν, ὅτι τὸν ἠγάπων.

Τὰ κέρδη μας ἦσαν τῷ ὄντι ἐξαίσια· οὐ μόνον ἐπληρώναμεν ὅλας ἡμῶν τὰς δαπάνας, ἀλλ' εἴχομεν καὶ περίσσευμα ἑξήκοντα ὀκτὼ δραχμῶν.

Ἀλλὰ ἑξήκοντα ὀκτὼ δραχμαὶ μετὰ τῶν ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἐξ τοῦ ἀποθεματικοῦ ἡμῶν κεφαλαίου ἀπετέλουν δραχμὰς διακοσίας δέκα τέσσαρας εἰς τὸ ταμεῖον ἡμῶν· ἑπομένως εἴχεν ἐπέλθει ἡ ὡραία ἄνευ ἄλλης ἀναβολῆς ἀπέλθωμεν εἰς Χαβανὸν, διερχόμενοι δι' Ὕσσελ, ὅπου μᾶς εἶπον ὅτι ἔμελλε κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας νὰ ὑπάρχῃ μεγάλη κτηναγορά.

Ἀγορά! τοῦτο μᾶς ἐχρειάζετο. Θ' ἀπεκτῶμεν τέλος τὴν περίφημον ἐκείνην ἀγελάδα περὶ ἧς τοσάκις ὡμιλοῦμεν, καὶ ὑπὲρ ἧς εἰς τοσαύτας ὑπεβαλλόμεθα στερήσεις καὶ τοσούτους περιορισμοὺς τῶν δαπανῶν ἡμῶν.

Μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης εἴχομεν μόνον τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἐναρεσκώμεθα εἰς τὸ ὄναρ ἡμῶν, καὶ νὰ τὸ καθωραΐζωμεν διὰ πάσης τῆς δυνάμεως τῆς φαντασίας μας. Τὴν ἀγελάδα θὰ ἠγοράζομεν λευκήν. Τοῦτο ἐπεθύμει ὁ Ματτίας· ὄχι, θὰ ἦτον ξανθή. Τοῦτο ἤθελον ἐγὼ, ἐνθυμούμενος τὴν δυστυχῆ μας *Κοκκίνων*. Θὰ ἦτον δὲ καὶ ἥμερος, καὶ θὰ ἦτον ἀκένωτος πηγὴ γάλακτος. Ὡραῖα, λαμπρὰ ἦσαν αὐτὰ ὅλα.

Ἀλλὰ τώρα ἀπὸ τῶν ὀνειροπολήσεων ἦλθεν ἡ στιγμὴ νὰ μεταβῶμεν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν, καὶ ἐδῶ ἤρχιζον αἱ δυσκολίαι.

Πῶς θὰ ἐδυνάμεθα νὰ ἐκλέξωμεν τὴν ἀγελάδα μας, καὶ νὰ ἠξεύρωμεν ὅτι ἔχει ὅλα τὰ προτερήματα δι' ὧν τὴν κατεκοσμοῦμεν; Τοῦτο ἦτον τὸ σπουδαῖον. Ὁποία εὐθύνη! Δὲν ἤξευρον παντελῶς ἐκ τίνων γνωρισμάτων νὰ διακρίνω τὴν καλὴν ἀγελάδα, καὶ ὁ Ματτίας, καὶ αὐτὸς τὸ ἠγνόει.

Ηὔξανον δὲ τὴν ἀμηχανίαν ἡμῶν τὰ θαυμάσια διηγήματα ἃ ἠκούομεν εἰς τὰ ξενοδοχεῖα, ἀφ' ὅτου συνελάβομεν τὴν φωτεινὴν ἰδέαν τοῦ ν' ἀγοράσωμεν ἀγελάδα. Κατ' αὐτὰ, κτηνέμπορος δηλοῖ δολοπλόκος καὶ ἀπαταιών. Πῶς αἱ ἱστορίαι ἐκεῖναι ἐνετυπώθησαν εἰς τὸν νοῦν μας καὶ μᾶς ἐτρόμαζον! Χωρικὸς ἀγοράζει ποτὲ εἰς πανήγυριν ἀγελάδα, ἥτις εἶχεν οὐρὰν ὁποίαν ποτὲ ἀγελὰς δὲν εἶχε τόσον ὡραίαν. Διὰ τῆς οὐρᾶς ταύτης θὰ ἠδύνατο νὰ μυιάζηται ὡς τὴν μύτην της· καὶ, ὡς γνωστὸν, τοῦτο εἶναι μέγα προτέρημα. Θριαμβεύων ἐπιστρέφει εἰς τὴν οἰκίαν του, διότι οὐδὲ πάρα πολλὰ ἐπλήρωσε διὰ τὴν θαυμαστὴν αὐτὴν ἀγελάδα. Τὴν ἐπαύριον σπεύδει νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ εἰς τὸν σταῦλον· ἀλλ' ἡ ἀγελὰς οὐρὰν πλέον δὲν ἔχει· ἐκείνη ἥτις τὴν προτεραίαν ἐκρέματο ὀπίσω της ἦτον μόνον ἐπιτηδείως κεκολλημένη, ἦτον ψευδοουρά, ὀπισθοφενάκη. Ἄλλος ἠγόρασεν ἄλλην ἔχουσαν ψευδῆ κέρατα. Ἄλλος, ὅταν ἠθέλησε ν' ἀρμέξῃ ἣν ἠγόρασεν, εἶδεν ὅτι εἶχον φυσήσει καὶ φουσκώσει τοὺς μαστούς της, καὶ ὅτι μόλις θὰ ἔδιδε δύω ποτήρια γάλα τὸ ἡμερονύκτιον. Τοιαῦτα δυστυχήματα δὲν ἔπρεπε νὰ μᾶς συμβῶσι.

Τὴν πλαστὴν οὐρὰν ὁ Ματτίας δὲν τὴν ρόβεται. Θὰ κρεμασθῇ δι' ὅλης του τῆς δυνάμεως εἰς τὴν οὐρὰν ὅλων τῶν ἀγελάδων ὅσαι θὰ μᾶς ἀρέσωσι, καὶ τόσον θὰ σύρῃ, ὥστε κολλημέναι ἂν εἶναι θὰ ξεκολλήσωσιν. Ὡς πρὸς τοὺς φουσκωμένους μαστοὺς καὶ ἐκεῖ ἔχει τρόπον, νὰ τοὺς κεντήσῃ διὰ χονδρῆς καὶ μακρᾶς καρφίδος.

Βεβαίως ταῦτα ἦσαν ἄπταιστα, ἂν ἡ οὐρὰ ἦτον κολλημένη καὶ οἱ μαστοὶ φουσκωμένοι. Ἀλλ' ἂν ἡ οὐρὰ ἦτον ἀληθὴς, δὲν ὑπῆρχε φόβος μὴ ἡ ἰδιοκτῆτίς της στείλῃ γενναῖον λάκτισμα εἰς τὴν κοιλίαν ἢ εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ σύροντος; καὶ δὲν θὰ ἔπραττε τὸ αὐτὸ ὅταν θὰ ἠσθάνετο κεντουμένας τὰς σάρκας της;

Ἡ ἰδέα τοῦ λακτίσματος ἐπράϋνεν ὀπωσοῦν τὸν Ματτίαν, καὶ ἐμείναμεν πάλιν βεβυθισμένοι εἰς τοὺς δισταγμοὺς ἡμῶν. Φοβερὸν θὰ ἦτον νὰ δώσωμεν εἰς τὴν μάνναν Βαρβερίναν ἀγελάδα μὴ ἔχουσαν γάλα ἢ μὴ ἔχουσαν κέρατα.

Μεταξὺ τῶν ἱστοριῶν ὅσας ἠκούσαμεν ὑπῆρχε καὶ μία, καθ' ἣν εἷς κτηνιατρὸς διέπρεπε καὶ ἐδείκνυτο φοβερώτατος κατὰ τοῦ κτηνεμπόρου. Ἂν ἐπεκαλούμεθα τὴν βοήθειαν κτηνιατροῦ, δαπάνη θὰ ἦτον τοῦτο, ἀλλὰ πόσον θὰ μᾶς ἐξησφάλιζε!

Τοῦτο ἀπερασίσαμεν ἐν τῇ στενοχωρίᾳ ἡμῶν, διότι ὑπὸ πάσας τὰς ἐπόψεις μᾶς ἐφαίνετο τὸ φρονιμώτερον, καὶ οὕτως ἐξηκολουθήσαμεν εὐθύμως τὴν ὁδὸν ἡμῶν.

Μεγάλη δὲν εἶναι ἡ ἀπόστασις ἐκ Μονδόρας εἰς Ὕσσελ· μᾶς ἐχρειάσθησαν μόνον δύο ἡμέραι, καὶ ἐφθάσαμεν ἐνωρὶς ἀκόμη.

Ἐκεῖ ἤμην σχεδὸν εἰς τὴν παπρίδα μου. Εἰς Ὕσσελ εἶχον τὸ πρῶτον φανῆ ὡς *ὑπηρέτης τοῦ κυρίου Καρδούλη* εἰς τὸ δρᾶμα τὸ ἐπιγραφόμενον *ἐκ τῶν δύω μαλλον ζῶν δὲν εἶναι τὸ κομιζόμενον*, καὶ εἰς Ὕσσελ μοὶ εἶχεν ἀγοράσει ὁ Βιτάλης τὰς πρώτας ἐμβάδας μου, τὰς σιδηροήλους ἐκείνας, αἵτινες τόσον μ' εἶχον εὐχαριστήσει.

Ὁ δυστυχὴς Καρδούλης δὲν ἦτον πλέον ἐδῶ νὰ φορῇ τὴν ὡραίαν ἐρυθρὰν στολὴν τοῦ Ἄγγλου στρατηγοῦ, καὶ ὁ Ζερβῖνος καὶ ἡ κομψὴ Δόλση ἐπίσης ἔλειπον.

Ὁ δυστυχὴς Βιτάλης! τὸν ἐστερήθην, καὶ δὲν θὰ τὸν βλέπω πλέον βαίνοντα ὑψαύχενα, ἔξω τὸ στῆθος, καὶ σημειοῦντα τὸ βῆμα διὰ τῶν δύω χειρῶν καὶ τῶν δύω ποδῶν, ἐν ᾧ ἔπαιζε στρόβιλον διὰ τοῦ ὀξυφώνου αὐλοῦ του.

Ἐξ ἡμεθα τότε, καὶ τώρα δύω μόνοι ἐμένομεν ὄρθιοι, ὁ Κάπης κ' ἐγώ. Αἱ ἀναμνήσεις αὗται μελαγχολικῶς παρεσκεύαζον τὴν εἴσοδόν μου εἰς Ὕσσελ, καὶ ἀκουσίως ἐφανταζόμην ὅτι θὰ ἔβλεπον τὸν πίλον τοῦ Βιτάλη εἰς τὴν γωνίαν ἑκάστης ὁδοῦ, καὶ ὅτι θὰ ἤκουον τὴν λέξιν τὴν τοσάκις ἀντηχήσασαν εἰς τὰ ὦτά μου· «Ἔμπρός».

Τὸ ἐργαστήριον τοῦ ῥωποπώλου, ὅπου ὁ Βιτάλης μ' εἶχε φέρει καὶ μετενδύσει εἰς καλλιτέ-

χνην, παρουσιασθὲν τότε μὲ ἀπέσπασεν εὐτυχῶς τῶν θλιβερῶν τούτων σκέψεων. Τὸ ἀνεῦρον ὁποῖον τὸ εἶχον ἀφήσει ὅτε κατέβην τὰς τρεῖς ὁλισθηράς του βαθμίδας. Εἰς τὴν θύραν ἐκρέματο τὸ αὐτὸ χρυσοπάρυφον ἔνδυμα, τὸ κινῆσαν ἄλλοτε τὸν ὑπέρτατον θαυμασμόν μου, καὶ εἰς τὸ παράθυρον εἶδον ἐκτεθειμένα τὰ αὐτὰ ἀρχαῖα πυροβόλα καὶ τοὺς παλαιοὺς λύχνους.

Ἠθέλησα δὲ νὰ δείξω καὶ τὸν τόπον ὅπου ἤρχισα τὸ σκηνικὸν στάδιόν μου, παίζων τὸ μέρος τοῦ ὑπηρέτου τοῦ κυρίου Καρδούλη, δηλαδὴ τοῦ μεγαλητέρου τῶν δύω ζώων, καὶ ὁ Κάπης ἀνεγνώρισεν αὐτὸν καὶ ἔσανε τὴν οὐράν του.

Ἀφ' οὗ δ' ἀπεθέσαμεν τοὺς σάκκους καὶ τὰ ὄργανα ἡμῶν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ὅπου εἶχον κατοικήσει μετὰ τοῦ Βιτάλη, ἠρχίσαμεν νὰ ζητῶμεν κτηνιατρόν.

Ὅταν δ' οὗτος ἤκουσε τί ζητοῦμεν, ἤρχισε νὰ μᾶς περιπαίζῃ.

— Ἀλλὰ σοφαὶ ἀγελάδες, εἶπε, δὲν ὑπάρχουν εἰς αὐτὴν τὴν χώραν.

— Καὶ ἡμεῖς δὲν ζητοῦμεν ἀγελάδα νὰ παίζῃ, ζητοῦμεν νὰ ἔχῃ γάλα πολύ.

— Καὶ νὰ ἔχῃ καὶ ἀληθινὴν οὐράν, προσέθηκεν ὁ Ματτίας, βασανιζόμενος πάντοτε ὑπὸ τῆς ἰδέας τῆς ψευδοῦς οὐρᾶς.

— Τέλος, κύριε κτηνιατρὲ, ἐρχόμεθα νὰ σᾶς παρακαλέσωμεν νὰ μᾶς βοηθήσετε διὰ τῶν γνώσεών μας, μὴ μᾶς ἀπατήσωσιν οἱ κτηνέμποροι.

Καὶ εἶπον ταῦτα, προσπαθήσας νὰ μιμηθῶ τοὺς εὐγενεῖς τρόπους οὓς ἐλάμβανεν ὁ Βιτάλης, ὅταν ἤθελε νὰ κατακτήσῃ τῶν ἀνθρώπων τὴν εὔνοιαν.

— Καὶ τί δαίμονα θέλετε τὴν ἀγελάδα;

Δι' ὀλίγων δὲ λέξεων τῷ ἐξήγησα τί τὴν θέλω τὴν ἀγελάδα.

— Καλὰ παιδία εἶσθε, εἶπεν· αὔριον τὸ πρωὶ θὰ σᾶς συνοδεύσω εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ σᾶς ἐγγυῶμαι ὅτι θὰ σᾶς ἐκλέξω ἀγελάδα νὰ μὴ ἔχῃ ψευδῆ οὐράν.

— Οὔτε ψευδῆ κέρατα; εἶπεν ὁ Ματτίας.

— Οὔτε ψευδῆ κέρατα.

— Οὔτε τοὺς μαστοὺς φουσκωμένους;

— Ἀγελάδα καλὴν κατὰ πάντα. Ἀλλὰ διὰ νὰ τὴν ἀγοράσετε, πρέπει καὶ νὰ ἠμπορῆτε νὰ τὴν πληρώσητε.

Χωρὶς ν' ἀπαντήσω ἔλυσα μόνον τὸ μανδύλιον ὅπου περιείχετο ὁ θησαυρὸς ἡμῶν.

— Ἄριστα. Ἔλθετε αὔριον τὸ πρωὶ εἰς τὰς ἑπτὰ νὰ ὑπάγωμεν.

— Καὶ τί θὰ ἔχωμεν νὰ σᾶς δώσωμεν, κύριε κτηνιατρέ;

— Τίποτε. Νὰ λάβω χρήματα ἀπὸ καλὰ παιδία ὡς σᾶς;

Δὲν ἤξευρον πῶς νὰ εὐχαριστήσω τὸν ἀγαθὸν τοῦτον ἄνθρωπον. Ἀλλὰ μία ἰδέα ἐπῆλθεν εἰς τὸν Ματτίαν.

— Κύριε, ἀγαπᾶτε τὴν μουσικήν; τὸν ἠρώτησε.

— Πολὺ τὴν ἀγαπῶ, παιδίον μου.

— Καὶ κοιμᾶσθ' ἐνωρίς;

Ἀσύνδετοι ἦσαν ὀλίγον αὐταὶ αἱ ἐρωτήσεις· ὁ κτηνιατρὸς ὅμως συγκατένευσε ν' ἀπαντήσῃ.

— Ὅταν κτυπᾷ ἡ ἐννάτη.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, κύριε. Λοιπὸν αὔριον τὸ πρωὶ, εἰς τὰς ἑπτά.

Εἶχον ἐννοήσει τὴν ἰδέαν τοῦ Ματτία.

— Θέλεις πατινάδα νὰ δώσῃς εἰς τὸν κτηνιατρόν.

— Μάλιστα· συναυλίαν ὅταν θὰ ὑπάγ' εἰς τὸ στρῶμά του. Τοῦτο γίνεται πάντοτε δι' ὅποιον ἀγαπᾷ τις.

— Ἀρίστη ἰδέα! Ὑπάγωμεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον νὰ μελετήσωμεν ὅ,τι θὰ παίξωμεν. Διὰ τοὺς πληρόνοντας ἀκροατὰς τόση προσοχὴ ἴσως δὲν ἀπαιτεῖται. Ἄλλως ἔχει ὅταν ἡμεῖς πληρόνομεν. Τότε πρέπει νὰ καταβάλλωμεν πᾶσαν ἐπιμέλειαν.

Εἰς τὰς ἐννέα πρὸ δύω ἢ τριῶν λεπτῶν ἤμεθα ἐμπρὸς τῆς οἰκίας τοῦ κτηνιατροῦ· ὁ Ματτίας εἶχε τὸ βιολίον καὶ ἐγὼ τὴν ἅρπαν μου. Ὁ δρόμος ἦτον σκοτεινὸς, διότι ἡ σελήνη ἔμελλε ν' ἀνατείλῃ περὶ τὰς ἐννέα, δι' ὃ εἶχον κριθῆ περιττὸν ν' ἀναφθῶσιν οἱ δημόσιοι φανοί. Τὰ ἐργαστήρια ἦσαν κλειστὰ, καὶ οἱ διαβάται σπάνιοι.

Εἰς τὸ πρῶτον κτύπημα τῶν ἐννέα ὡρῶν ἀκριβῶς ἠρχίσαμεν ἐν ῥυθμῷ· καὶ εἰς τὴν στενὴν καὶ σιωπηλὴν ἐκείνην ὁδὸν τὰ ὄργανα ἡμῶν ἀντήχησαν ὡς εἰς ἠχηροτάτην αἴθουσαν. Τὰ παράθυρα ἠνεῴχθησαν πέριξ, καὶ εἴδομεν εἰς αὐτὰ κεφαλὰς σκουφωτὰς ἢ τετυλιγμένας εἰς καλύμματα ἢ μανδύλια· καὶ ἀπὸ παραθύρου εἰς παράθυρον ἀπηυθύνοντο ἐρωτήσεις μετ' ἐκπλήξεως.

Ὁ φίλος ἡμῶν κτηνιατρὸς κατῴκει εἰς οἰκίαν ἥτις εἰς μίαν τῶν γωνιῶν της εἶχε κομψὸν πυργίσκον. Ἠνεῴχθη δὲ καὶ ἐνταῦθα ἓν παράθυρον, καὶ ἐξ αὐτοῦ προέκυψεν ὁ ἴδιος νὰ ἴδῃ τίς παίζει οὕτω.

Ἀναμφιβόλως μᾶς ἀνεγνώρισε καὶ ἐνόησε τὴν πρόθεσιν ἡμῶν, διότι διὰ τῆς χειρὸς μᾶς ἔνευσε νὰ σιωπήσωμεν.

— Θὰ σᾶς ἀνοίξω, μᾶς εἶπε, νὰ παίξητε εἰς τὸν κῆπον.

Καὶ ἀμέσως σχεδὸν μᾶς ἠνεῴχθη ἡ θύρα.

— Καλὰ παιδία εἶσθε, μᾶς εἶπε, σφίγγων καὶ τῶν δύω ἡμῶν τὰς χεῖρας, ἀλλ' εἶσθε καὶ ἀπρίσκεπτα. Δὲν ἐσυλλογίσθητε ὅτι οἱ χωροφύλακες ἠμποροῦν νὰ σᾶς κρατήσουν ὡς ταράττοντας τὴν ἡσυχίαν τῶν δημοσίων ὁδῶν;

Ἠρχίσαμεν λοιπὸν νὰ παίζωμεν πάλιν εἰς τὸν κῆπον. Εὐρύχωρος δὲν ἦτον αὐτὸς, ἀλλὰ κομψὸς ἔχων σκιάδα καὶ φυτὰ ἀναρριχώμενα.

Ὁ κτηνιατρὸς εἶχε γυναῖκα καὶ παιδία, ὥστε ταχέως εἴχομεν πολυάριθμον ἀκροατήριον πέριξ ἡμῶν. Ὑπὸ τὴν σκιάδα ἀνῆψαν κηρία, καὶ ἐπαίξαμεν σχεδὸν ὡς τὰς δέκα. Ὅτε ἐτελειόνομεν ἕνα σκοπὸν, μᾶς ἐχειροκρότουν, καὶ μᾶς ἐζήτουν ἄλλον.

Ἂν ὁ κτηνιατρὸς δὲν μᾶς ἀπέπεμπε, νομίζω ὅτι τῇ αἰτήσει τῶν παιδίων θὰ ἐπαίζομεν διὰ τοῦ πλείστου τῆς νυκτός.

— Ἀφήσατέ τους νὰ ὑπάγουν νὰ κοιμηθοῦν, εἶπε. Αὔριον τὸ πρωὶ θὰ πρέπῃ νὰ ἔλθουν εἰς τὰς ἑπτά.

Ἀλλὰ δὲν μᾶς ἀφῆκε ν' ἀναχωρήσωμεν χωρὶς νὰ μᾶς παραθέσῃ μικρὸν δεῖπνον, ὅπερ πολὺ μᾶς ηὐχαρίστησε. Τότε δὲ, χάριτας ἀνταποδίδων, ἔπαιξεν ὁ Κάπης τινὰ τῶν διασκεδαστικωτέρων του παιγνιδίων, πρὸς μεγίστην χαρὰν τῶν παιδίων, καὶ ὅτε ἀπήλθομεν, ἦτον σχεδὸν μεσονύκτιον.

Ἡ τὴν ἑσπέραν τόσον ἥσυχος πόλις τῆς Ὑσσέλης ἦτον τὸ πρωὶ τῆς ἐπαύριον θορυβωδεστάτη καὶ πλήρης κινήσεως. Πρὶν ἐξημερώσῃ ἠκούομεν ἀπὸ τοῦ δωματίου ἡμῶν ἀδιάκοπον θόρυβον ἁμαξῶν κινουμένων εἰς τὸ λιθόστρωτον, ἵππων χρεμετισμοὺς, ἀρνίων βελάσματα, καὶ φωνὰς χωρικῶν οἵτινες ἔφθανον εἰς τὴν ἀγορὰν.

Ὅτε δὲ κατέβημεν ἡ αὐλὴ τοῦ ξενοδοχείου ἦτον πλήρης ἁμαξίων συμπεπλεγμένων, ἁμαξῶν αἵτινες ἔφθανον, καὶ ἐξ ὧν ἐπέζευον χωρικοὶ φοροῦντες τὰ ἑορτάσιμα, καὶ ἐλάμβανον τὰς γυναῖκάς των εἰς τὴν ἀγκάλην διὰ νὰ τὰς καταβιβάσωσι, καὶ τότε ὅλοι ἐτινάσσοντο, καὶ αἱ γυναῖκες ἰσίαζον τὰ φορέματά των ὅπου εἶχον ζαρωθῆ εἰς τὴν ἅμαξαν.

Εἰς τὰς ὁδοὺς κυματοῦν τὸ πλῆθος συνέῤῥεεν εἰς τὴν ἀγορὰν. Ἐπειδὴ δὲ ἦτον ἕκτη ἡ ὥρα μόνον, μᾶς ἦλθεν ὄρεξις νὰ ὑπάγωμεν νὰ ἐπιθεωρήσωμεν τὰς ἀγελάδας αἵτινες εἶχον ἤδη φθάσει, καὶ νὰ ἐκλέξωμεν μίαν ἐκ προοιμίων.

Ὦ! τί ὡραῖαι ἀγελάδες! Ὑπῆρχον διαφόρων χρωμάτων, διαφόρων ἀναστημάτων, αἱ μὲν παχεῖαι, αἱ δὲ ἰσχναὶ, τινὲς μετὰ τῶν μόσχων των, ἄλλαι σύρουσαι εἰς τὴν γῆν μακροὺς γαλακτούχους μαστούς. Ὑπῆρχον δ' εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ ἵπποι χρεμετίζοντες, φοράδες λείχουσαι τοὺς πώλους των, παχεῖς χοῖροι σκάπτοντες τρύπας εἰς τὴν γῆν, κοιρίδια ὠρυόμενα ὡς ἂν τὰ ἐξέδερον ζωντανὰ, πρόβατα, ὄρνιθες, χῆνες. Ἀλλὰ τί μᾶς ἐνδιέφερον ὅλα ταῦτα; Ἡμεῖς ὀφθαλμοὺς μόνον εἴχομεν διὰ τὰς ἀγελάδας, καὶ αὐτὰς ἐξητάζομεν ἐν ᾧ ἔκλειον τὰ βλέφαρά των καὶ ἐκίνουν βραδέως τὰς σιαγόνας των, ἀναμηρυκώμεναι ἡδονικῶς τὸ χθεσινὸν δεῖπνόν των, καὶ μὴ ὑποπτεύουσαι ὅτι δὲν θὰ γευθῶσι πλέον τοῦ χόρτου τῆς βοσκῆς εἰς ἣν ἀνετράφησαν.

Μετὰ ἡμισείας ὥρας περιδιάβασιν εὕρομεν δεκαεπτὰ αἵτινες ὅλαι μᾶς ἤρεσκον, ἡ μὲν διὰ τοῦτο ἡ δὲ δι' ἐκεῖνο αὐτῆς τὸ προτέρημα, τρεῖς διότι ἦσαν ξανθαὶ, δύω διότι ἦσαν λευκαί· ὅπερ ὅμως, ἐννοεῖται, ἐξῆψε φιλονεικίαν μεταξὺ τοῦ Ματτία καὶ ἐμοῦ.

Εἰς τὰς ἑπτὰ εὕρομεν τὸν κτηνιατρὸν περιμένοντα ἡμᾶς, καὶ ἐπεστρέψαμεν μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἀγορὰν, ἐξηγοῦντες αὐτῷ ἐκ νέου τίνας ἰδιότητας ἀπῃτοῦμεν παρὰ τῆς ἀγελάδος ἣν ἠθέλομεν ν' ἀγοράσωμεν.

Συνεκεφαλαιοῦντο δὲ κυρίως εἰς δύω λέξεις· νὰ δίδῃ πολὺ γάλα καὶ νὰ τρώγῃ ὀλίγον.

— Ἰδοὺ μία ἥτις μοὶ φαίνεται καλὴ, εἶπεν ὁ Ματτίας, δεικνύων ἀγελάδα ὑπόλευκον.

— Νομίζω ὅτι ἐκείνη εἶναι καλητέρα, εἶπον ἐγὼ, δεικνύων μίαν ξανθήν.

Μᾶς ἐσυμβίβασεν ὅμως ὁ κτηνιατρὸς μὴ ἐκλέξας οὔτε τὴν μίαν οὔτε τὴν ἄλλην. Διευθύνθη δὲ πρὸς ἄλλην τρίτην, μικράν, ἔχουσαν τοὺς πόδας ἰσχνοὺς, ἐρυθρὸν τὸ τρίχωμα, ὑπομέλανα δ' ἔχουσαν τ' αὐτία καὶ τὰς γνάθους, μέλανα κύκλον περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ὑπόλευκον γραμμὴν ὑπὲρ τὸ ῥύγχος.

— Ἰδοὺ, εἶπε, ζῶον ἀκριβῶς ὁποῖον σᾶς χρειάζεται.

Χωρικὸς καχεκτικὸς τὴν ἐκράτει ἐκ τοῦ σχοινίου. Εἰς τοῦτον ἀπετάθη ὁ κτηνιατρὸς, καὶ τὸν ἠρώτησε τί θέλει διὰ τὴν ἀγελάδα του.

— Τριακοσίας δραχμάς.

Ἤδη ἡ μικρὰ, λεπτοῤῥὴς καὶ ἔξυπνος αὕτη ἀγελὰς μᾶς εἶχεν ἰσχυρῶς ἑλκύσει ὑπὲρ ἑαυτῆς, δι' ὃ εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦτο ἐκόψησαν τὰ ὕπατά μας.

Τριακοσίας δραχμάς! δὲν ἦτον δι' ἡμᾶς. Ἔνευσα ἑπομένως εἰς τὸν κτηνιατρὸν ὅτι πρέπει νὰ μεταβῶμεν εἰς ἄλλην· ἀλλ' ἐκεῖνος μοὶ ἔνευσεν ἐξ ἐναντίας δηλῶν ὅτι πρέπει νὰ ἐπιμείνωμεν.

Τότε συζήτησις ἤρχισε μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ χωρικοῦ. Προσέφερεν 150 δραχμάς. Ὁ χωρικὸς ἠλάττωσε τὴν ἀπαίτησίν του κατὰ 10 δραχμάς. Ὁ κτηνιατρὸς ἀνέβη τότε εἰς δραχμὰς 170, καὶ ὁ χωρικὸς κατέβη εἰς 280.

Ἀλλ' ἀφ' οὗ ὡς ἐκεῖ ἔφθασαν τὰ πράγματα, δὲν ἐξηκολούθησαν κατὰ τὴν αὐτὴν πρόοδον, ἥτις εἶχεν ὑποθάλψει τὰς ἐλπίδας ἡμῶν. Ἀντὶ νὰ προσφέρῃ, ὁ κτηνιατρὸς ἤρχισε νὰ παρατηρῇ τὴν ἀγελάδα λεπτομερῶς· εἶχεν ἀσθενεῖς τοὺς πόδας, εἶχε βραχὺν τὸν τράχηλον, εἶχε μακρὰ τὰ κέρατα. Οἱ πνεύμονές της δὲν ἦσαν καλὰ, τὸ σχῆμα τῶν μαστῶν της δὲν τῷ ἤρεσκε.

Ὁ χωρικὸς εἶπε τότε ὅτι ἀφ' οὗ τόσον ἤμεθα ἔμπειροι, θὰ μᾶς ἔδιδε τὴν ἀγελάδα του διὰ διακοσίας πεντήκοντα δραχμὰς, διὰ νὰ τὴν ἠξεύρῃ εἰς καλὰς χεῖρας.

Τότε φόβος μᾶς κατέλαβε, διότι ἀμφότεροι ἐνομίσαμεν τὴν ἀγελάδα κακήν.

— Ὑπάγωμεν νὰ ἰδῶμεν ἄλλας, εἶπον.

Ἀκούσας δὲ τοῦτο ὁ χωρικὸς, ἐστενοχωρήθη καὶ κατέβη ἀκόμη δέκα δραχμάς.

Τέλος δὲ ἀπὸ καταβιβάσεως εἰς καταβίβασιν

ἔρθασεν εἰς διακοσίας δέκα δραχμάς, ἀλλ' ἐκεῖ καὶ ἔμεινε.

Διὰ τοῦ ἀγκῶνος ἐλαφρῶς σπρώξας ἡμᾶς ὁ κτηνιατρός, μᾶς ἔδωκε νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι σπουδαῖα δὲν ἦσαν ὅσα ἔλεγε, καὶ ἡ ἀγελὰς δὲν ἦτον κακή, ἀλλ' ἐξαίρετος. Ἀλλὰ διακόσιαι δέκα δραχμαὶ ἦσαν δι' ἡμᾶς μεγάλη ποσότης.

Ἐν τούτοις ὁ Ματτίας, στρεφόμενος περὶ τὴν ἀγελάδα, ἐπῆγεν ὀπίσω της, καὶ τῇ ἀπέσπασε μίαν τρίχα τῆς οὐρᾶς, ἡ δὲ ἀγελὰς τὸν ἐλάκτισε.

Τοῦτο ἔπαυσε τοὺς δισταγμούς μου.

— Λοιπὸν ἔστω διακοσίας δέκα δραχμάς, εἶπον· καὶ νομίσας ὅτι ἤμεθα σύμφωνοι, ἐξέτεινα τὴν χεῖρα νὰ λάβω τὸν ἱμάντα· ἀλλ' ὁ χωρικὸς δὲν μοὶ τὸν ἔδωκε.

— Καὶ τὸ δῶρον εἰς τὸν γρηᾶν; εἶπε.

Καὶ νέα συζήτησις ἤρχισεν, οὕτως ἀπολήξασα, ὅτι ἔδωκα εἴκοσιν ὀβολοὺς διὰ τὸ δῶρον. Μᾶς ἔμενον λοιπὸν τρεῖς δραχμαί.

Καὶ πάλιν ἐξέτεινα τὴν χεῖρα· ἀλλ' ὁ χωρικὸς λαβὼν αὐτήν, μοὶ τὴν ἔσφιξε φιλικώτατα.

Ἀλλὰ δι' αὐτὸ τοῦτο, διότι ἤμην φίλος, δὲν ἔπρεπε νὰ λησμονήσω τὸ κρασὶ τῆς κορασίδος.

Διὰ τὸ κρασὶ τῆς κορασίδος ἠναγκάσθην νὰ δώσω δέκα ὀβολούς.

Ἐκ τρίτου ἠθέλησα νὰ λάβω τὸ σχοινίον, ἀλλ' ὁ φίλος μου χωρικὸς μ' ἐμπόδισε.

— Ἔφερες ἀγωγέα; μ' ἠρώτησε. Πωλῶ δὰ τὴν ἀγελάδα, ὄχι καὶ τὸ *καπίστρι* της.

Ἐπειδὴ ὅμως ἤμεθα φίλοι, συγκατένευε νὰ μ' ἀφήσῃ τὸν ἀγωγέα διὰ τριάκοντα ὀβολούς, εὐθηνότατα.

Ἀγωγέως εἴχομεν τῷ ὄντι ἀνάγκην διὰ τὴν ἀγελάδα μας. Ἔδωκα λοιπὸν τοὺς τριάκοντα ὀβολούς, καὶ ὑπελόγιζον ὅτι μοὶ ἔμενον ἀκόμη εἴκοσι.

Κατέθεσα λοιπὸν τὰς διακοσίας δέκα τρεῖς δραχμάς, καὶ ἐξέτεινα ἐκ τετάρτου τὴν χεῖρα.

— Καὶ τὸ λωρίον σας ποῦ εἶναι; ἠρώτησεν ὁ χωρικός. Σᾶς ἐπώλησα τὸ καπίστρι, ὄχι καὶ τὸ λωρίον.

Καὶ διὰ τὸ λωρίον ἐδώκαμεν εἴκοσιν ὀβολούς, τοὺς εἴκοσι τελευταίους μας ὀβολούς.

Ὅταν δὲ καὶ αὐτοὶ ἐπληρώθησαν, ἐλάβομεν τέλος τὴν ἀγελάδα μετὰ τοῦ ἀγωγέως καὶ τοῦ σχοινίου της.

Εἴχομεν λοιπὸν τὴν ἀγελάδα, ἀλλὰ δὲν εἴχομεν ἕνα ὀβολὸν, οὐδὲ ἕνα ἵνα τὴν θρέψωμεν καὶ θρέψωμεν καὶ ἡμᾶς αὐτούς.

— Θὰ ἐργασθῶμεν, εἶπεν ὁ Ματτίας. Τὰ καφενεῖα εἰσὶ πλήρη ἀνθρώπων. Νὰ χωρισθῶμεν· οὕτω θὰ ἠμπορέσωμεν νὰ παίξωμεν εἰς ὅλα, καὶ νὰ ἔχωμεν ἀπόψε ἀρίστας εἰσπράξεις.

Ἐρέραμεν ἑπομένως τὴν ἀγελάδα εἰς τὸν σταῦλον τοῦ ξενοδοχείου, καὶ τὴν ἐδέσαμεν διὰ κόμβων πολλῶν. Ἔπειτα δ' ἐπήγαμεν καὶ εἰργάσθημεν ἕκαστος κατ' ἰδίαν, καὶ τὸ ἑσπέρας, ὅταν ὑπελογίσαμεν τὰς εἰσπράξεις, εὗρον ὅτι αἱ τοῦ Ματτία ἦσαν τεσσάρων δραχμῶν καὶ ἡμισείας, αἱ δὲ ἐδικαί μου τριῶν.

Ἔχοντες λοιπὸν ἑπτὰ δραχμὰς καὶ πεντήκοντα λεπτά, ἤμεθα πλούσιοι.

Ἀλλ' ἡ χαρά μας διότι ἐκερδήσαμεν ἑπτὰ δραχμὰς καὶ ἡμίσειαν ἐμηδενίζετο ἐνώπιον τῆς ἀσυγκρίτως μεγαλητέρας ἐκ τοῦ ὅτι ἐδαπανήσαμεν διακοσίας δέκα τέσσαρας.

Ἐπείσαμεν τὴν παραμαγείρισσαν ν' ἁρμέξῃ τὴν ἀγελάδα μας, καὶ τὸ γάλα μᾶς ἐχρησίμευσεν εἰς δεῖπνον. Ποτὲ καλήτερον δὲν ἐπίομεν. Ὁ Ματτίας εἶπεν ὅτι περιέχει μέλι καὶ ὅτι εἶχε τὴν εὐωδίαν ἄνθους πορτοκαλλέας, ὡς εἶχε πίει εἰς τὸ νοσοκομεῖον· ἀλλὰ τοῦτο ὅτι ἦτον πολὺ καλήτερον.

Καὶ ἐν τῷ ἐνθουσιασμῷ μας ἐπήγαμεν κ' ἐφιλήσαμεν τὴν ἀγελάδα μας εἰς τὸ μέλαν αὐτῆς ρύγχος· φαίνεται δὲ ὅτι εὐγνωμόνως συνησθάνθη τὴν θωπείαν μας ταύτην, διότι μᾶς ἔγλειψεν εἰς τὸ πρόσωπον διὰ τῆς τραχείας της γλώσσης.

— Ἠξεύρεις; φιλεῖ, ἀνέκραξεν ὁ Ματτίας ἐξαλλος ἐκ χαρᾶς.

Θὰ ἐννοήσῃ δὲ τὴν εὐτυχίαν ἣν ἠσθανόμεθα φιλοῦντες τὴν ἀγελάδα μας καὶ ἀντιφιλούμενοι ὅστις ἐνθυμηθῇ ὅτι οὔτε τὸν Ματτίαν οὔτ' ἐμὲ δὲν μᾶς εἶχε κάνεις κακοσυνηθίσει εἰς πολλὰ φιλήματα. Ἡ τύχη μας δὲν ἦτον ἡ τῶν παιδίων ὅσα πνίγουν αἱ μητέρες των διὰ θωπειῶν, καὶ ὅμως καὶ οἱ δύω θὰ ἐδεχόμεθα θωπείας μετὰ πολλῆς χαρᾶς.

Τὴν ἐπαύριον ἠγέρθημεν ἅμα ἐξημέρωσε, καὶ εὐθὺς ἐκινήσαμεν διὰ Χαβανόν.

Εὐγνωμονῶν εἰς τὸν Ματτίαν διὰ τὴν μεγάλην του ἀρωγὴν ἣν μοὶ παρέσχε, διότι ἄνευ ἐκείνου ποτὲ δὲν θὰ εἶχον συνάξει τὴν μεγίστην ποσότητα τῶν διακοσίων δεκατεσσάρων δραχμῶν, τῷ ἀρῆκα τὴν εὐχαριστησιν ἐκεῖνος νὰ ὁδηγῇ τὴν ἀγελάδα, καὶ μικρὰ δὲν ἦτον ἡ χαρά του ὅτι τὴν ἔσυρε διὰ τοῦ λωρίου· ἐγὼ δ' εἰπόμην κατόπιν. Μόνον δ' ὅτε ἐξήλθομεν τῆς πόλεως ἦλθον πλησίον του, πρῶτον διὰ νὰ συνδιαλεγώμεθα κατὰ τὸ σύνηθες, δεύτερον δὲ, καὶ τὸ κυριώτερον, διὰ νὰ βλέπω τὴν ἀγελάδα μου. Ποτὲ τόσον ὡραίαν δὲν εἶχον ἰδεῖ.

Τῷ ὄντι δὲ ἦτον ἀξιάγαστος· ἐπεριπάτει βραδέως, ἐκινεῖτο πρὸς δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, ἐβρενθύετο ὡς ζῶον ἔχον τὴν συναίσθησιν τῆς ἀξίας του.

Τώρα δὲν εἶχον πλέον τὴν ἀνάγκην νὰ βλέπω τὸν χάρτην μου ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν, ὡς ἔπραττον ἀφ' ὅτου ἀνεχώρησα ἐκ Παρισίων· ἠξευρον ποῦ βαδίζω. Πολλὰ μὲν ἔτη εἶχον παρέλθει ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν εἶχον διατρέξει τὸν δρόμον τοῦτον μετὰ τοῦ Βιτάλη, ἀνεύρισκον ὅμως ὅλα τῆς ὁδοῦ τὰ συμπτώματα.

Ὁ σκοπός μου ἦτον, διὰ νὰ μὴ ἐξαντλήσωμεν τὰς δυνάμεις τῆς ἀγελάδος μας, καὶ μὴ φθάσωμεν πολὺ ἐξώρας εἰς Χαβανὸν, νὰ διανυκτερεύσωμεν εἰς τὸ χωρίον ὅπου εἶχον μείνει μετὰ τοῦ Βιτάλη τὴν πρώτην νύκτα τῆς ὁδοιπορίας ἡμῶν, εἰς τὸ ἴδιον χόρτινον στρῶμα, ὅπου ὁ ἀγαθὸς Κάπης, βλέπων τὴν θλῖψίν μου, ἦλθε καὶ ἠπλώθη πλησίον μου, καὶ ἔθεσε τὸν πόδα του εἰς τὴν χεῖρά μου, ἵνα μοὶ εἰπῇ ὅτι θὰ εἶναι φίλος μου. Ἐκεῖθεν δ' ἐμέλλομεν ν' ἀναχωρήσωμεν τὴν ἐπαύριον, ἵνα φθάσωμεν ἐνωρὶς εἰς τῆς μάνας Βαρβερίνας.

Ἀλλ' ἡ τύχη ἥτις ὡς τότε μᾶς εἶχε δειχθῆ τόσον εὐμενής, ἐκηρύχθη καθ' ἡμῶν, καὶ ἤλλαξε τὰς προθέσεις μας.

Εἴχομεν ἀποφασίσει νὰ διαιρέσωμεν δίχα τὴν ἡμέραν τῆς ὁδοιπορίας μας, κόπτοντες αὐτὴν διὰ τοῦ ἡμετέρου προγεύματος, καὶ πρὸ πάντων διὰ τοῦ προγεύματος τῆς ἀγελάδος, συνισταμένου εἰς ταχλωρὰ χόρτα τῶν τάφρων ἃ ἔμελλε νὰ βοσκήσῃ.

Περὶ τὰς δέκα, εὑρόντες θέσιν κατάλληλον, ὅπου τὸ χόρτον ἦτον πράσινον καὶ παχὺ, ἀπεθέσαμεν τοὺς σάκκους, καὶ κατεβιβάσαμεν τὴν ἀγελάδα εἰς τὸν χάνδακα.

Κατ' ἀρχὰς ἠθέλησα νὰ τὴν κρατήσω διὰ τοῦ λωρίου, ἀλλ' ἦτον τόσον ἥσυχος, καὶ τόσον ἠσχολημένη εἰς τὸ νὰ τρώγῃ, ὥστε τῇ ἐτύλιξα τὸ λωρίον εἰς τὰ κέρατα, καὶ ἐκάθησα πλησίον της νὰ φάγω τὸν ἄρτον μου.

Ἐννοεῖται ὅτι ἡμῶν τὸ ἄριστον ἐτελείωσε πρὸ τοῦ ἐδικοῦ της. Ἔπειτα δὲ, ἀφ' οὗ ἐπὶ ἱκανὸν καιρὸν τὴν ἐθαυμάσαμεν, μὴ ἠξεύροντες πλέον τί νὰ κάμωμεν, ἠρχίσαμεν νὰ παίζωμεν τὰ λιθάρια ὁ Ματτίας κ' ἐγώ· διότι δὲν πρέπει νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ἤμεθα δύω σοβαροὶ καὶ ἐμβριθεῖς ἀνθρωπίσκοι, ἀποβλέποντες μόνον εἰς τὸ νὰ κερδίζωμεν χρήματα. Ἡ δίαιτα ἡμῶν δὲν ἦτον τῷ ὄντι ἡ συνήθης τῶν παιδίων τῆς ἡλικίας μας· ἀλλὰ καὶ τὰς ἰδέας ὅλας εἴχομεν καὶ τὰς κλίσεις τῆς νεότητος, δηλαδὴ ἠγαπῶμεν τὰ παιγνίδια τῶν παιδίων, καὶ ποτὲ δὲν παρήρχετο ἡμέρα χωρὶς νὰ παίξωμεν ἅπαξ κἂν τὰ λιθάρια, τὸν δίσκον ἢ τὸ πήδημα. Πολλάκις, καὶ ἐνίοτε ἄνευ τινὸς λόγου, ὁ Ματτίας μοὶ ἔλεγε· «παίζομεν;» Τότε ἀμέσως κατεθέτομεν σάκκους καὶ μουσικὰ ὄργανα, καὶ ἠρχίζομεν νὰ παίζωμεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. Οὐχὶ σπανίως δὲ, ἂν δὲν εἶχον τ' ὡρολόγιόν μου νὰ μοὶ ἐνθυμίζῃ τὴν ὥραν, θὰ ἐπαίζομεν μέχρι τῆς νυκτός. Ἀλλὰ τ' ὡρολόγιον μοὶ ἔλεγεν ὅτι ἤμην ἀρχηγὸς θιάσου, ὅτι ἔπρεπε ν' ἐργασθῶμεν, νὰ κερδήσωμεν χρήματα ὅπως ζήσωμεν. Καὶ τότε ἐκρέμων πάλιν εἰς τὸν ἀλγοῦντά μου ὦμον τὸ λωρίον τῆς ἅρπας μου. Ἐμπρός!

Τὸ παιγνίδιόν μας εἶχε τελειώσει, καὶ ἡ ἀγελὰς ἀκόμη ἔβοσκεν· ὅταν δὲ μᾶς εἶδεν ἐρχομένους πρὸς αὐτὴν, ἤρχισε νὰ θερίζῃ ταχέως τὸ χόρτον διὰ τῶν ὀδόντων, ὡς θέλουσα νὰ ἐνδείξῃ ὅτι ἀκόμη πεινᾷ.

— Ἂς προσμείνωμεν ἀκόμη ὀλίγον, εἶπεν ὁ Ματτίας.

— Δὲν ἠξεύρεις ὅτι ἡ ἀγελὰς τρώγει ὅλην τὴν ἡμέραν;

— Ὀλίγον.

Περιμένοντες δὲ, ἀνελάβομεν τοὺς σάκκους ἡμῶν καὶ τὰ ὄργανα.

— Ἂν τῇ ἔπαιζον τίποτε διὰ τοῦ εὐθυαύλου, εἶπεν ὁ Ματτίας, ὅστις σπανίως ἔμενεν ἥσυχος. Εἰς τὸ ἱπποδρόμιον Γασσότου εἴχομεν ἀγελάδα, ἥτις πολὺ ἠγάπα τὴν μουσικήν.

Καὶ μόλις εἰπὼν, ἤρχιζε νὰ παίζῃ λαμπρὸν ἐμβατήριον.

Ἅμα ἠκούσθησαν οἱ πρῶτοι τόνοι, ἡ ἀγελὰς ὕψωσε τὴν κεφαλήν· ἔπειτα δὲ διὰ μιᾶς, πρὶν προφθάσω νὰ ῥιφθῶ εἰς τὰ κέρατά της καὶ ν' ἁρπάσω τὸ λωρίον, ἀνεχώρησε καλπάζουσα.

Ἀμέσως ἐρρίφθημεν καὶ ἡμεῖς κατόπιν της, καὶ ἐκαλπάζομεν πάσῃ δυνάμει, φωνάζοντές την.

Ἔκραξα πρὸς τὸν Κάπην νὰ τὴν φέρῃ ὀπίσω· ἀλλ' οὐδεὶς ὑπάρχει ἔχων ὅλα συγχρόνως τὰ προτερήματα. Κύων βουκολικὸς θὰ ὥρμα εἰς τὴν μύτην τῆς ἀγελάδος μας· ὁ Κάπης ὅμως, ὢν κύων σοφὸς, ὥρμησε κατὰ τῶν ποδῶν της.

Ἐννοεῖται ὅτι τοῦτο δὲν τὴν ἀνεχαίτισεν· ἐξ ἐναντίας· καὶ ἐξηκολουθήσαμεν τρέχοντες, ἐκείνη ἐμπρὸς, ἡμεῖς κατόπιν.

Ἐν ᾧ δ' ἐτρέχομεν, ἐφώναζον πρὸς τὸν Ματτίαν· «Ζῶον τετράποδον»· καὶ ἐκεῖνος, χωρὶς νὰ σταθῇ, μοὶ ἔκραζε δι' ἀσθμαινούσης φωνῆς· «Νὰ μὲ δείρῃς, τὸ ἀξίζω».

Δύω περίπου χιλιόμετρα πρὶν φθάσωμεν εἰς μέγα τι χωρίον ὃ ἐμπρός μας ἐβλέπομεν, εἴχομεν καθήσει νὰ φάγωμεν, καὶ πρὸς τὸ χωρίον ἐκεῖνο ἔσπευδε τώρα ἡ ἀγελάς μας καλπάζουσα. Ἐννοεῖται ὅτι εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸ πρὸ ἡμῶν, καὶ ἐπειδὴ ἡ ὁδὸς ἦτον εὐθεῖα, ἠμπορέσαμεν νὰ ἴδωμεν ὅτι ἄνθρωποι ἐτέθησαν ἐμπρός της καὶ τὴν συνέλαβον.

Τότε ἐβραδύναμεν ὀλίγον τὸν δρόμον μας, ἀφ' οὗ εἴχομεν τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ ἀγελάς μας δὲν θὰ χαθῇ. Ἤρκει νὰ τὴν ζητήσωμεν παρὰ τῶν καλῶν ἀνθρώπων οἵτινες τὴν ἐκράτησαν, καὶ θὰ μᾶς τὴν ἔδιδον.

Καθ' ὅσον δ' ἐπροχωροῦμεν, ηὔξανεν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνθρώπων περὶ τὴν ἀγελάδα, καὶ ὅταν τέλος ἐρθάσαμεν πλησίον της, ὑπῆρχον περὶ αὐτὴν ὡς εἴκοσιν ἄνδρες, γυναῖκες, παιδία, καὶ συνεζήτουν βλέποντές μας ἐρχομένους.

Ἐπίστευον ὅτι ἤρκει νὰ ζητήσω τὴν ἀγελάδα μου· ἀλλ' ἀντὶ νὰ μοὶ τὴν δώσουν, μᾶς περιεκύκλωσαν, καὶ μᾶς ἀπηύθυνον ἐρωτήσεις ἀλλεπαλλήλους. «Πόθεν ἐρχόμεθα; Ποῦ ηὕραμεν αὐτὴν τὴν ἀγελάδα»;

Αἱ ἀποκρίσεις μας ἦσαν ἁπλαῖ καὶ εὔκολοι· ἀλλὰ δὲν ἔπεισαν τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, καὶ δύω ἢ τρεῖς φωναὶ ἠγέρθησαν λέγουσαι ὅτι ἐκλέ-

ψαμεν τὴν ἀγελάδα ἥτις μᾶς ἔφυγε, καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ μᾶς ὑπάγωσιν εἰς τὴν φυλακὴν μέχρις οὗ καθαρισθῇ ἡ ὑπόθεσις.

Ὁ τρομερὸς φόβος ὃν μοὶ ἐνέβαλεν ἡ λέξις φυλακὴ μὲ κατεθορύβησε καὶ ἐπέφερε τὸν ὄλεθρον ἡμῶν. Ὠχρίασα, ἐπρόφερα λέξεις ἀσυναρτήτους, καὶ ἐπειδὴ, τρέξας, ἤμην ὅλος ἀσθμαίνων, δὲν ἠμπόρεσα νὰ εἰπῶ ὅ,τι ἔπρεπε πρὸς ὑπερασπισίν μας.

Ἐν τούτοις ἐπῆλθε χωροφύλαξ. Δι' ὀλίγων λέξεων τῷ διηγήθησαν τὴν ἱστορίαν μας, καὶ ἐπειδὴ δὲν τῷ ἐφάνη καθαρὰ, ἐκήρυξεν ὅτι θὰ φέρῃ τὴν ἀγελάδα εἰς σταῦλον καὶ ἡμᾶς εἰς τὴν φυλακήν· καὶ ἔπειτα βλέπομεν.

Ἠθέλησα νὰ διαμαρτυρηθῶ, ὁ Ματτίας ἐζήτησε νὰ ὁμιλήσῃ· ἀλλ' ὁ χωροφύλαξ μᾶς ἐπέβαλε τραχέως σιωπήν. Ἐνθυμηθεὶς δ' ἐγὼ τὴν σκηνὴν τοῦ Βιτάλη μετὰ τοῦ ἀστυνομοφύλακος ἐν Τολόσῃ, εἶπον εἰς τὸν Ματτίαν νὰ σιωπήσῃ καὶ ν' ἀκολουθήσῃ τὸν κύριον χωροφύλακα.

Ὅλον τὸ χωρίον μᾶς παρηκολούθησε μέχρι τοῦ δημαρχείου ὅπου ἦτον ἡ φυλακή. Ὅλοι μᾶς περιεστοίχιζον, μᾶς ἐστενοχώρουν, μᾶς ἔσπρωχνον, μᾶς κακομετεχειρίζοντο, μᾶς ὕβριζον, καὶ νομίζω τῷ ὄντι ὅτι ἄνευ τῆς προστασίας τοῦ χωροφύλακος θὰ μᾶς ἐλιθοβόλουν ὡς φονεῖς ἢ ὡς ἐμπρηστάς. Καὶ ὅμως οὐδὲν κακὸν εἴχομεν πράξει. Ἀλλὰ τοιοῦτος εἶναι πολλάκις ὁ ὄχλος· εὐχαρίστως προσβάλλει τοὺς δυστυχεῖς, μὴ ἠξεύρων τί ἔπραξαν, ἂν εἶναι ἀθῶοι ἢ ἔνοχοι.

Ὅταν ἔφθασα εἰς τὴν φυλακὴν, μοὶ ἐπῆλθε στιγμὴ ἐλπίδος. Ὁ κλειδὴρ τοῦ δημαρχείου, ὅστις ἦτον συγχρόνως καὶ δεσμοφύλαξ καὶ ἀγροφύλαξ, δὲν ἠθέλησε νὰ μᾶς δεχθῇ κατ' ἀρχὰς, καὶ εἶπον κατ' ἐμαυτὸν ὅτι ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἦτον οὗτος. Ἀλλ' ὁ χωροφύλαξ ἐπέμεινε καὶ ἐνέδωκεν ὁ δεσμοφύλαξ. Διελθὼν δ' ἐμπρός μας, ἠνέῳξε θύραν κλειομένην ἔξωθεν διὰ μεγάλου κλείθρου καὶ δύω σιδηρῶν συρτῶν. Τότε δὲ εἶδον διατί κατ' ἀρχὰς ἐδυσκολεύετο νὰ μᾶς δεχθῇ· διότι εἰς τὸ δωμάτιον τοῦτο τῆς φυλακῆς εἶχεν ἐναποθέσει καὶ ἁπλώσει εἰς τὸ ἔδαφος τὴν προμήθειαν τῶν κρομμυδίων του νὰ ξηρανθῇ. Τότε μᾶς ἐζήταταν τί εἴχομεν εἰς τὰ θυλάκιά μας, καὶ μᾶς ἐπῆραν τὰ χρήματα, τὰ μαχαίρια, τὰ ἐναύσματά μας, κ' ἐν ταὐτῷ ἐσώρευσεν ὁ δεσμοφύλαξ ταχέως τὰ κρομμύδιά του εἰς μίαν γωνίαν. Τότε δὲ μᾶς ἀφῆκαν, καὶ ἡ θύρα ἐκλείσθη μετὰ κρότου σιδήρων ἀληθῶς τραγικοῦ.

Ἤμεθα λοιπὸν εἰς τὴν φυλακήν. Πόσον καιρὸν θὰ ἐνένομεν;

Ἐν ᾧ δὲ τοῦτο ἠρώτων κατ' ἐμαυτὸν, ἦλθεν ὁ Ματτίας, καὶ στὰς ἐμπρός μου, ἔκλινε τὴν κεφαλήν.

— Κτύπα, μ' εἶπε· κτύπα εἰς τὴν κεφαλήν· ποτὲ δὲν θὰ κτυπήσῃς ὅσον ἀξίζει ἡ ἀνοησία μου.

— Ἀνοησία σου ἦτον· ἀλλὰ καὶ ἐγὼ ὅστις τὴν ἐπέτρεψα ἤμην ἐπίσης ἀνόητος.

— Προτιμῶ νὰ μὲ κτυπήσῃς· ἡ λύπη μου θὰ εἶναι μικροτέρα. Τὴν δυστυχῆ ἀγελάδα μας! τὴν ἀγελάδα τοῦ βασιλοπούλου!

Καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ.

Τότε ἐγὼ ἐνόμισα ἀναγκαῖον νὰ τὸν παρηγορήσω, καὶ νὰ τῷ ἐξηγήσω ὅτι ἡ θέσις ἡμῶν δὲν ἦτον τόσον σοβαρὰ, διότι τίποτε δὲν εἴχομεν πράξει, καὶ δύσκολον δὲν θὰ μᾶς ἦτον ν' ἀποδείξωμεν ὅτι ἠγοράσαμεν τὴν ἀγελάδα· θὰ εἴχομεν δὲ μάρτυρα τὸν καλὸν κτηνιατρὸν τοῦ Ὕσσελ.

— Καὶ ἂν μᾶς προσάψουν ὅτι ἐκλέψαμεν τὰ χρήματα διὰ τὴν ἀγελάδα, πῶς δυνάμεθα ν' ἀποδείξωμεν ὅτι τὰ ἐκερδήσαμεν; Βλέπεις ὅτι ὅστις εἶναι δυστυχὴς, θεωρεῖται καὶ ὅλων τῶν κακῶν ἔνοχος.

Ὁ Ματτίας εἶχε δίκαιον, καὶ ἄριστα ἐγνώριζον ὅτι οἱ ἄνθρωποι εἰσὶ τραχεῖς πρὸς τοὺς δυστυχεῖς. Καὶ αἱ κραυγαὶ αἵτινες μᾶς προέπεμψαν μέχρι τῆς φυλακῆς, δὲν μᾶς τὸ ἀπεδείκνυον καὶ αὐταί;

— Ἔπειτα, εἶπεν ὁ Ματτίας ἐξακολουθῶν νὰ κλαίῃ, καὶ ἂν ἐξέλθωμεν τῆς φυλακῆς, καὶ ἂν μᾶς ἀποδώσουν τὴν ἀγελάδα μας, εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ ἐπανεύρωμεν τὴν μάναν Βαρβερίναν;

— Καὶ διατί νὰ μὴ τὴν ἐπανεύρωμεν;

— Ἀφ' ὅτου τὴν ἀφῆκες, ἴσως ἀπέθανεν.

Ὁ φόβος οὗτος μ' ἐτραυμάτισε τὴν καρδίαν. Ἀληθὲς ἦτον ὅτι ἴσως ἡ μάνα Βαρβερίνα ἀπέθανε. Δὲν ἤμην μὲν εἰς ἡλικίαν καθ' ἣν εὐκόλως ἐπέρχονται ἰδέαι θανάτου, ἀλλ' ἐκ πείρας ἤξευρον ὅτι δὲν εἶναι ἀδύνατον νὰ στερηθῶμεν οὓς ἀγαπῶμεν. Δὲν ἐστερήθην τὸν Βιτάλην; Πῶς δὲν μοὶ ἐπῆλθεν ἤδη ἡ ἰδέα αὕτη;

— Διατί δὲν μοὶ τὸ εἶπες τοῦτο πρίν; ἠρώτησα.

— Διότι, ὅταν εἶμαι εὐτυχὴς, εὐθύμους μόνον ἰδέας ἔχω εἰς τὴν εὐήθη μου κεφαλήν, ὅταν ὅμως εἶμαι δυστυχὴς, ἔχω ἰδέας θλιβερὰς. Τόσον εὐτυχῆ μὲ καθίστα ἡ ἰδέα τοῦ νὰ προσφέρω τὴν ἀγελάδα σου εἰς τὴν μάναν Βαρβερίναν, ὥστε μόνον τὴν εὐχαρίστησιν τῆς μάνας Βαρβερίνας, μόνον τὴν ἐδικήν μας ἔβλεπον, καὶ ἡ χαρὰ μ' ἐζάλιζε καὶ μ' ἐμέθυε.

— Ἡ κεφαλή σου δὲν εἶναι εὐηθεστέρα τῆς ἐδικῆς μου, φίλτατέ μοι Ματτία, διότι αἱ ἰδέαι μου δὲν διαφέρουσι τῶν ἐδικῶν σου. Καὶ ἐγὼ, καθὼς καὶ σὺ, ἐζαλίσθην κ' ἐμέθυσα.

— Ἄ, ἄ! τὴν ἀγελάδα τοῦ βασιλοπούλου, ἀνέκραζεν ὁ Ματτίας κλαίων· ὡραῖον εἶναι τὸ βασιλόπουλον!

Ἔπειτα δὲ, ἐγερθεὶς διὰ μιᾶς καὶ χειρονομῶν,

— Ἂν ἡ μάνα Βαρβερίνα ἀπέθανεν! Ἂν ζῇ ὁ ἀποτρόπαιος Βαρβερίνος! Ἂν μᾶς πάρῃ τὴν ἀγελάδα μας! Ἂν σὲ πάρῃ σὲ τὸν ἴδιον!

Βεβαίως ἡ ἐπιρροὴ τῆς φυλακῆς μᾶς ἐνέπνεε τὰς θλιβερὰς ταύτας ἰδέας, καὶ προσέτι αἱ κραυγαὶ τοῦ ὄχλου, ὁ χωροφύλαξ, ὁ κρότος τοῦ κλείθρου καὶ τῶν συρτῶν, ὅταν ἐκλείσθη ἡ θύρα μας ἐφ' ἡμῶν.

Ἀλλ' ὄχι μόνον περὶ ἡμῶν ἐμερίμνα ὁ Ματτίας, ἐμερίμνα καὶ περὶ τῆς ἀγελάδος μας.

— Τίς θὰ τὴν τρέφῃ; Τίς θὰ τὴν ἀρμέγῃ;

Πολλαὶ ὧραι παρῆλθον ὑπὸ τὰς λυπηρὰς ταύτας σκέψεις, καὶ ὅσῳ ὁ καιρὸς παρήρχετο, τόσῳ μᾶλλον ἀπηλπιζόμεθα.

Ἐπροσπάθησα ὅμως νὰ ἐμψυχώσω τὸν Ματτίαν, λέγων τῷ ὅτι θὰ ἔλθουν νὰ μᾶς ἀνακρίνουν.

— Αἴ, καὶ τότε, τί θὰ εἰπῶμεν;

— Τὴν ἀλήθειαν.

— Τότε λοιπὸν θὰ σὲ παραδώσουν εἰς τὸν Βαρβερίνον, ἢ ἂν ἡ μάνα Βαρβερίνα εἶναι ἀόνη εἰς τὴν οἰκίαν της, θὰ τὴν ἐξετάσουν νὰ μάθουν ἂν δὲν ψευδόμεθα, καὶ ἐπομένως δὲν θὰ ἠμπορέσωμεν νὰ τῇ κάμωμεν τὴν αἰφνιδίαν χαράν.

Τέλος κρότος σιδήρων φοβερὸς ἠκούσθη, ἠνεῴχθη ἡ θύρα μας, καὶ εἰσῆλθε κύριος πολιὸς, οὗ τὸ προσηνὲς καὶ ἀνυπόκριτον ἦθος μᾶς ἀπέδωκεν ἀμέσως πᾶσαν ἐλπίδα.

— Γλήγορα, βρωμόπαιδα, σηκωθῆτε, εἶπεν ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἀποκρίνεσθε εἰς τὸν κύριον εἰρηνοδίκην.

— Καλὰ, καλὰ, εἶπεν ὁ εἰρηνοδίκης, νεύσας εἰς τὸν δεσμοφύλακα νὰ τὸν ἀφήσῃ μόνον. Ἀναλαμβάνω ἐγὼ ν' ἀνακρίνω αὐτὸν,—καὶ μ' ἔδειξε διὰ τοῦ δακτύλου,—ἔπαρ' ἔξω τὸν ἄλλον· ἔπειτα θὰ τὸν ἐρωτήσω.

Νομίσας δὲ τότε ὅτι, ὡς εἶχον τὰ πράγματα, ἔπρεπε νὰ εἰδοποιήσω τὸν Ματτίαν πῶς εἶχε ν' ἀποκριθῇ,

— Ὡς καὶ ἐγὼ, εἶπον, κύριε εἰρηνοδίκα, θὰ σᾶς διηγηθῇ τὴν ἀλήθειαν, ὅλην τὴν ἀλήθειαν.

— Καλὰ, καλὰ, διέκοψε ζωηρῶς ὁ εἰρηνοδίκης, ὡς θέλων νὰ μ' ἐμποδίσῃ νὰ ἐξακολουθήσω.

Τότε ὁ Ματτίας ἐξῆλθεν· ἀλλὰ πρὶν, ἐπρόφθασε νὰ μοὶ ῥίψῃ βλέμμα ταχὺ δι' οὗ μοὶ εἶπεν ὅτι μ' ἐνόησε.

— Κατηγορεῖσθε ὅτι ἐκλέψατε μίαν ἀγελάδα, μοὶ εἶπεν ὁ εἰρηνοδίκης, βλέπων με ἀσκαρδαμυκτὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἐγὼ δὲ ἀπήντησα ὅτι τὴν ἀγελάδα τὴν ἠγοράσαμεν εἰς Ὕσσελ, καὶ ὠνόμασα καὶ τὸν κτηνιατρὸν ὅστις μᾶς ἐβοήθησεν εἰς τὴν ἀγοράν.

— Θὰ ἐξετασθῇ.

— Ἐλπίζω, διότι ἡ ἐξέτασις αὕτη θ' ἀποδείξῃ τὴν ἀθωότητά μας.

— Καὶ πρὸς τίνα σκοπὸν ἠγοράσατε ἀγελάδα;

— Διὰ νὰ τὴν ὑπάγωμεν εἰς Χαβανὸν, καὶ τὴν προσφέρωμεν εἰς τὴν γυναῖκα ἥτις μ' ἀνέθρεψεν, εἰς δεῖγμα εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν ἐπιμέλειάν της καὶ ἀγάπης ἐκ μέρους μου.

— Καὶ πῶς ὀνομάζεται αὕτη;

— Μάνα Βαρβερίνα.

— Εἶναι ἡ γυνὴ ἑνὸς κτίστου ὅστις ἔπεσε πρό τινων ἐτῶν εἰς Παρισίους καὶ ἐστρεβλώθη;

— Μάλιστα, κύριε εἰρηνοδίκα.

— Καὶ τοῦτο ἐπίσης θὰ ἐξετασθῇ.

Ἀλλ' εἰς αὐτὰς τὰς λέξεις δὲν ἀπήντησα ὡς περὶ τοῦ κτηνιάτρου τοῦ Ὕσσελ.

Βλέπων δὲ τὴν στενοχωρίαν μου, ὁ εἰρηνοδίκης ἐπολλαπλασίασε τὰς ἐρωτήσεις, καὶ ἠναγκάσθην νὰ τῷ ἀπαντήσω ὅτι, ἂν ἐξήταζε τὴν μάναν Βαρβερίναν, θὰ ἐματαιοῦτο ὁ σκοπὸς ὃν ἐπεδιώκομεν, διότι δὲν θὰ ἠμποροῦμεν πλέον νὰ τῇ προξενήσωμεν ἀπροσδόκητον εὐχαρίστησιν.

Ἐν μέσῳ τῆς στενοχωρίας μου ὅμως ἠσθανόμην καὶ μεγάλην καθησύχασιν. Ἀφ' οὗ ὁ εἰρηνοδίκης ἐγνώριζε τὴν μάναν Βαρβερίναν, κ' ἐπροτίθετο νὰ τὴν ἐξετάσῃ περὶ τῆς ἀληθείας ἢ τοῦ ψεύδους τῆς διηγήσεώς μου, τοῦτο ἀπεδείκνυεν ὅτι ἡ μάνα Βαρβερίνα ἔζη ἀκόμη.

Μετ' ὀλίγον ἠσθάνθην καὶ ἄλλην ἐπίσης μεγάλην χαράν. Ἀνακρίνων με ὁ εἰρηνοδίκης μοὶ εἶπεν ὅτι ὁ Βαρβερίνος εἶχεν ἀπό τινος καιροῦ ἐπιστρέψει εἰς Παρισίους.

Τοῦτο μὲ κατέστησε τόσον εὔθυμον, ὥστε εὗρον λέξεις ἱκανὰς νὰ τὸν πείσωσιν ὅτι κατάθεσις τοῦ κτηνιάτρου ἤρκει πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι δὲν ἐκλέψαμεν τὴν ἀγελάδα.

— Καὶ ποῦ εὕρετε τὰ χρήματα διὰ τὴν ἀγοράν;

Αὐτὴ ἦτον ἡ ἐρώτησις ἥτις τόσον ἐτρόμαζε τὸν Ματτίαν, ὅταν προέβλεπεν ὅτι θὰ μᾶς ἀποταθῇ.

— Τὰ ἐκερδήσαμεν.

— Ποῦ; πῶς;

Τότε ἐξήγησα πῶς ἀπὸ Παρισίων μέχρι Βαρσῶν καὶ ἀπὸ Βαρσῶν μέχρι Μονδόρας ἐκερδήσαμεν καὶ συνελέξαμεν τὰ χρήματα ταῦτα, ὀβολὸν πρὸς ὀβολόν.

— Καὶ τί εἴχετε νὰ κάμετε εἰς Βάρσας;

Ἡ ἐρώτησις αὕτη προὐκάλεσε νέαν διήγησιν παρ' ἐμοῦ. Ὅτε δ' ἤκουσεν ὁ εἰρηνοδίκης ὅτι εἶχον καταποντισθῇ εἰς τὸ ἀνθρακωρυχεῖον τῆς Τρυέρας, μὲ διέκοψε διὰ φωνῆς ἐντελῶς πραϋνθείσης, σχεδὸν φιλικῆς.

— Τίς ἐκ τῶν δύω ὑμῶν εἶναι ὁ Ῥεμής;

— Ἐγὼ, κύριε εἰρηνοδίκα.

— Τίς ἡ ἀπόδειξις; Δὲν ἔχεις χαρτία, μοὶ εἶπεν ὁ χωροφύλαξ.

— Ὄχι, κύριε εἰρηνοδίκα.

— Ἔλα, καλὸν παιδί, διηγήσου μοι πῶς συνέβη εἰς Βάρσας ἡ καταστροφή. Τὴν ἀνέγνωσα εἰς τὰς ἐφημερίδας. Ἂν δὲν εἶσαι ἀληθῶς ὁ Ῥεμής, δὲν θὰ μ' ἀπατήσῃς. Σὲ ἀκούω, πρόσεξον.

Ὁ τρόπος καθ' ὃν ὁ εἰρηνοδίκης μὲ προσωμίλησε, μ' ἐνεκαρδίονεν. Ἔβλεπον ὅτι δὲν διέκειτο ἐχθρικῶς πρὸς ἡμᾶς.

Ἀφ' οὗ δ' ἐτελείωσα τὴν διήγησίν μου, ὁ εἰρηνοδίκης μ' ἐκύτταξεν ἐπὶ πολὺ μετὰ πραότητος καὶ συγκεκινημένος. Ἐνόμισα ὅτι θὰ μοὶ ἔλεγεν ὅτ' ἤμεθα ἐλεύθεροι· ἀλλὰ παντάπασι. Χωρὶς νὰ μ' εἰπῇ λέξιν, μὲ ἀφῆκε μόνον. Βεβαίως

ἐπῆγε ν' ἀνακρίνῃ καὶ τὸν Ματτίαν, ἵνα ἴδῃ ἂν συμφωνοῦσιν αἱ δύω διηγήσεις.

Ἔμεινα ἐπὶ πολὺ βεβυθισμένος εἰς τὰς σκέψεις μου καὶ τέλος ὁ εἰρηνοδίκης ἐπέστρεψε μετὰ τοῦ Ματτία.

— Θὰ ζητήσω πληροφορίας εἰς Ὕσσελ, εἶπε, καὶ ἂν, ὡς ἐλπίζω, ἐπικυρῶσι τὰς διηγήσεις σας, αὔριον θὰ εἶσθε ἐλεύθεροι.

— Καὶ τὴν ἀγελάδα μας; ἠρώτησεν ὁ Ματτίας.

— Θὰ σᾶς τὴν δώσουν.

— Δὲν ἐρωτῶ περὶ τούτου, ἀπήντησεν ὁ Ματτίας· ἀλλὰ τίς θὰ τὴν θρέψῃ; τίς θὰ τὴν ἀρμέξῃ;

— Μὴ μεριμνᾷς, παιδάριον.

Οὕτω καθησύχασε καὶ ὁ Ματτίας.

— Ἂν ἀρμέξουν τὴν ἀγελάδα μας, εἶπε μειδιῶν, δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ μᾶς δώσουν τὸ γάλα της; Πολὺ καλὸν θὰ ἦτον διὰ τὸ δεῖπνόν μας.

Ἅμα δ' ἀνεχώρησεν ὁ εἰρηνοδίκης, ἀνήγγειλα εἰς τὸν Ματτίαν τὰς δύω μεγάλας εἰδήσεις, δι' ἃς εἶχον λησμονήσει τὴν φυλακήν. Ἡ μάνα Βαρβερίνα ἔζη, καὶ ὁ Βαρβερίνος εἰς τὰ Παρίσια!

— Ἡ ἀγελὰς τοῦ βασιλοπούλου θὰ παρουσιασθῇ ἐν θριάμβῳ, εἶπε.

Καὶ πλήρης χαρᾶς ἤρχισε νὰ χορεύῃ καὶ νὰ τραγῳδῇ. Παρασυρθεὶς δὲ ὑπὸ τῆς εὐθυμίας του, τὸν ἔλαβον καὶ ἐγὼ ἐκ τῶν χειρῶν, καὶ ὁ Κάπης, ὅστις ὡς τότε εἶχε μείνει εἰς μίαν γωνίαν κατηφὴς καὶ ἀνήσυχος, ἦλθε καὶ ἐστάθη μεταξὺ ἡμῶν εἰς τοὺς δύω ὀπισθίους του πόδας· καὶ τότε ἠρχίσαμεν τόσον ὡραῖον χορόν, ὥστε ὁ δεσμοφύλαξ φοβηθεὶς, πιθανῶς διὰ τὰ κροκοδείλια του, ἦλθε νὰ ἴδῃ ἂν δὲν ἐπαναστατήσαμεν.

Μᾶς εἶπε δὲ νὰ σιωπήσωμεν, ἀλλὰ δὲν μᾶς ἀπέτεινε τὸν λόγον ἀποτόμως, ὡς ὅτε εἶχεν εἰσέλθει μετὰ τοῦ εἰρηνοδίκου.

Ἐντεῦθεν ἐνοήσαμεν ὅτι δὲν ἦτον κακὴ ἡ θέσις ἡμῶν, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐλάβομεν καὶ τὴν ἀπόδειξιν ὅτι δὲν ἠπατήθημεν, διότι ἐπέστρεψε φέρων μεγάλην πινάκαν πλήρη γάλακτος,—τοῦ γάλατος τῆς ἀγελάδος μας,—καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ προσέτι καὶ ἕνα μέγαν ἄρτον λευκὸν, καὶ ἓν τεμάχιον κρέας βοδινοῦ, καὶ μᾶς εἶπεν ὅτι ταῦτα μᾶς τὰ ἔστελλεν ὁ κύριος εἰρηνοδίκης.

Ποτὲ τοιαύτη δεξίωσις δὲν ἔγεινεν εἰς φυλακισμένους. Τότε δὲ, τρώγων τὸ βοδινὸν καὶ πίνων τὸ γάλα, εὕρισκον ὅτι αἱ ἰδέαι ἃς εἶχον περὶ φυλακῶν δὲν ἦσαν ἐντελῶς ὀρθαὶ, ὅτι αἱ φυλακαὶ ἦσαν καλήτεραι ἀρ' ὅ,τι ἐνόμιζον.

Τὸ αὐτὸ ἐφρόνει καὶ ὁ Ματτίας.

— Νὰ δειπνήσωμεν καὶ νὰ κοιμηθῶμεν χωρὶς νὰ πληρώσωμεν, εἶπε, καλὸν τῇ ἀληθείᾳ! Ἐγὼ ὅμως ἠθέλησα νὰ τὸν φοβίσω.

— Καὶ ἂν ὁ κτηνιατρὸς, εἶπον, εἶχεν ἐξαφνα ἀποθάνει, τίς θὰ μαρτυρήσῃ ὑπὲρ ἡμῶν;

— Τοιαύτας ἰδέας, εἶπε χωρὶς νὰ θυμώσῃ, συλλαμβάνουν μόνον ὅσοι εἶναι εἰς δυστυχίαν. Δὲν εἶναι τώρα καιρὸς δι' αὐτάς.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Gaston Tissandier].

Ἡ κατάκτησις τῆς γηΐνης σφαίρας.

La Pérouse.—Leichardt.—Κέννεδυ.—Burke.

Ὁ Γάλλος **La Pérouse** εἶναι καὶ αὐτὸς εἷς τῶν εὐκλεῶν μαρτύρων τῆς διερευνήσεως τῆς Ὠκεανίας. Διανύσας στρατιωτικὸν στάδιον λαμπρὸν καὶ ἐνδόξως συμμετασχὼν τῆς ἐν **Belle-Isle** ναυμαχίας (20 Νοεμβρίου 1759), καθ' ἣν ἐτραυματίσθη καιρίως καὶ ἠχμαλωτίσθη ὑπὸ τῶν Ἄγγλων, μετὰ ταῦτα δὲ περιελθὼν πάντα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, ἐπολέμησεν ἀνδρείως ἐν Ἀμερικῇ κατὰ τοῦ Ἄγγλου ναυάρχου Βύρωνος, καὶ ἤρατο νίκην ὑπὲρ τῶν γαλλικῶν ὅπλων κατὰ τῶν ἱδρυμάτων τῆς ἀγγλικῆς ἑταιρίας τοῦ Οὐδσονίου κόλπου. Ὁ Λα Περοὺζ ἔλαβεν ἐντολὴν σπουδαιοτάτην. Ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις, θέλουσα νὰ συμπληρώσῃ τὰς περιηγήσεις τοῦ Κοὺκ καὶ τοῦ Κλὰρκ, ἀπεφάσισε ν' ἀποστείλῃ στολίσκον εἰς τὰ ἴχνη τῶν Ἄγγλων ἐρευνητῶν, ὅπως ἀνακαλύψῃ τὴν πρὸς ἄρκτον διάβασιν, ἣν δὲν εἶχον εὕρει οὗτοι. Ὁ Λα Περοὺζ διορισθεὶς μετὰ τοῦ **De Langle** ὅπως διευθύνῃ τὴν ἐπιχείρησιν, ἐνετάλη νὰ ἀναγνωρίσῃ τὰς χώρας ὅσαι εἶχον μείνει ἄγνωστοι, νὰ συλλέξῃ πληροφορίας ἀκριβεῖς περὶ τῆς ἁλιείας τῆς φαλαίνης ἐν τῷ νοτίῳ Ὠκεανῷ, πρὸς νότον τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Εὐέλπιδος Ἄκρας, καὶ περὶ τοῦ ἐμπορίου τῶν διφθερῶν εἰς τὰ βορειοδυτικὰ μέρη τῆς Ἀμερικῆς, πρὸς δὲ νὰ διερευνήσῃ τὰς ἀγνώστους σχεδὸν παραλίας τῆς Ταρταρίας καὶ τῆς δυτικῆς Ἀμερικῆς, τὰς θαλάσσας τῆς Κίνας καὶ τῆς Ἰαπωνίας, τὰς νήσους τοῦ Σολομῶντος, τὸ νοτιοδυτικὸν μέρος τῆς Αὐστραλίας, συλλέγων εἰς ὅλα τὰ μέρη ταῦτα φυτὰ καὶ πολύτιμα μέταλλα καὶ μελετῶν τοὺς διαφόρους λαοὺς καὶ παρέχων εἰς τὸ ἐμπόριον τῆς Γαλλίας νέους ἐξαγωγῆς τόπους.

Δύω δρόμονες, ἡ **Boussole** καὶ ἡ **Astrolabe**, ὡπλίσθησαν ἐν Βρέστῃ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ μεγάλου τούτου σχεδίου. Ὁ Λα Περοὺζ ἔλαβε τὴν διοίκησιν τοῦ πρώτου, ὁ δὲ **De Langle** τὴν τοῦ ἑτέρου. Τὰ δύω ταῦτα πλοῖα κατώρθωσαν πλείστας ἀναγνωρίσεις καὶ ἀνακαλύψεις διὰ μεγίστων κινδύνων. Ὁ Λα Περοὺζ ἔκαμψε τὸ ἀκρωτήριον Χόρου, ἀνέπλευσε τὰ παράλια τῆς Ἀμερικῆς μέχρι τοῦ ὄρους Ἁγίου Ἠλίου, καὶ ἀνεκάλυψεν ἐκεῖ τὸν Ὅρμον Μόντη καὶ τὸν Αἰμένα τῶν Γάλλων. Τρεῖς λέμβοι αὐτοῦ παρασυρθεῖσαι εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ὑπὸ τῶν ῥευμάτων, συνετρίβησαν ἐπὶ σκοπέλων, ἐξ δὲ ἀξιωματικοὶ ἐπνίγησαν μετὰ τῶν συνοδευόντων αὐτοὺς δεκαπέντε ναυτῶν. Ὁ ἀπόστολος προσεγγίσας εἰς τὰς Σανδουχίας νήσους καὶ πλεύσας ἔπειτα πρὸς τὰς Φιλιππίνας καὶ πρὸς τὴν ἀνατολικὴν Ἰαπωνίαν, διηρεύνησε τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τῆς Ἀσίας, ἥτις ὀλίγον ἦτο τότε γνωστή, ἀνακαλύψας δὲ νῆσον παρὰ τὴν Κορέαν καὶ ὅρμον ἐν τῇ νήσῳ Σεγαλιὲν, ἠγκυροβόλησε τὴν 8 Δεκεμβρίου 1787 εἰς τὴν νῆσον Μουνὰ, ἧς τὰ ὑψηλὰ ὄρη ὑπερέχουσι τοῦ Ἀρχιπελάγους τῶν Ναυτιλλομένων. Ὁ **De Langle** προσήγγισεν εἰς ὁρμίσκον κατάφυτον, καὶ ἀποβὰς εἰς τὴν ξηρὰν μετά τινων ναυτῶν πρὸς προμήθειαν ὕδατος, προσεβλήθη ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἐπεβιβάζετο εἰς τὴν λέμβον του, περιεκυκλώθη ὑπὸ ἀγρίων ἐμμανῶν ἐπιβαινόντων μονοξύλων, οἵτινες ἐφόνευσαν αὐτὸν τύποντες διὰ ῥοπάλων. Ὁ διακεκριμένος φυσιοδίφης **Robert de Paul Lemanon**, μέλος τοῦ ἀποστόλου, ἐφονεύθη παρ' αὐτῷ, ὡς καὶ ἕνδεκα Γάλλοι ναῦται.

Ὁ Λα Περοὺζ κατέλιπε τὸ ἀπαίσιον τοῦτο μέρος τὴν 26 Ἰανουαρίου 1788, ἀπέβη δὲ εἰς **Botany-Bay**, καὶ ἐκεῖθεν ἔγραψε πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργὸν σχοινοτενῆ ἐπιστολὴν ἐκθέτων τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἀνακαλύψεων αὐτοῦ καὶ τὴν καταστροφὴν τῶν συντρόφων του, συνάμα δὲ ἀγγέλλων ὅτι ἀπέπλεε προσεχῶς εἰς **Ile de France**.

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ὑπῆρξεν ἡ τελευταία, ἣν ἀπέστειλεν ὁ μέγας θαλασσοπόρος. Οὐδείς ποτε εἶδεν αὐτὸν οὔτε ἐν **Ile de France**, οὔτε ἀλλαχοῦ· μυστηριώδης πέπλος καλύπτει τὴν τύχην τοῦ γαλλικοῦ ἀποστόλου.

Κακὴ μοῖρα φαίνεται καταδιώξασα πάντας τοὺς ὁπωσδήποτε σχετιζομένους πρὸς τὸ θλιβερὸν τοῦτο συμβάν. Ὁ **D'Entrecasteaux**, ἀποσταλεὶς πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ Λα Περοὺζ, ἀπέθανε κατὰ τὸν πλοῦν (1793). Ὁ **Huan de Kermadec**, διοικητὴς τῆς ἐφεδρείας αὐτοῦ, τῆς αὐτῆς ἔλαχε τύχης. Οὐδὲν δὲ ἐγνώσθη μέχρι τοῦ 1826, ὅτε ὁ Ἄγγλος πλοίαρχος **Peter Dillon** εὗρεν ὑπὸ τὰ ὕδατα, ἐπὶ ὑφάλων κειμένων πρὸς βορρᾶν τῶν Ἑβριδῶν, συντρίμματα πλοίων, πυροβόλα, ἀγκύρας κτλ. Τὰ λείψανα ταῦτα τῆς **Boussole** καὶ τῆς **Astrolabe** ὑπῆρξαν οἱ μόνοι σιωπηλοὶ μάρτυρες τοῦ ὀλεθρίου δράματος, τοῦ διακόψαντος τὸ ἔνδοξον στάδιον τοῦ Λαπεροὺζ καὶ τῶν συντρόφων του. Ὁ **Dumont d Urville**, ὅστις συνέλεξε τὰ πολύτιμα ταῦτα λείψανα, ἔτυχε καὶ αὐτὸς φοβεροῦ θανάτου, ἐκτροχιασθέντος τοῦ σιδηροδρόμου τῶν Βερσαλιῶν (8 Μαΐου 1848).

Ἡ κατάκτησις τῆς Αὐστραλίας, εἰς ἣν εἰδικώτερον ἐπανερχόμεθα, δὲν συνετελέσθη οὐδ' αὐτὴ ἄνευ κόπων καὶ θυσιῶν. Μετὰ τὰ ταξείδια τοῦ Φίλιπς κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος, μετὰ τὰς περιηγήσεις τοῦ **Sturt** τῷ 1829 καὶ τὰς τοῦ **Eyre**, ὅστις εἰσέδυσεν εἰς τὴν Αὐστραλίαν τῷ 1840, ὁ νέος Γερμανὸς φυσιοδίφης **Leichardt** ἀπεφάσισε ν' ἀποκαλύψῃ τὸ μυστήριον τῆς ἠπείρου ἐκείνης, ἥτις ἦτο τότε ἄγνωστος ὅσον καὶ αἱ πολικαὶ χῶραι. Ἐμφορούμενος ὑπὸ τῆς εὐγενοῦς περιεργίας τῆς κατεχούσης τοὺς διερευνητὰς, ἠθέλησε νὰ ἴδῃ τί κρύπτει ἡ μεγάλη αὕτη χώρα. Διατρέξας αὐτὴν κατὰ πρῶτον λοξῶς ἀπὸ ἄρκτου πρὸς δυσμὰς, διήνυσεν ἐντὸς δεκαπέντε μηνῶν πλέον τῶν τριῶν χιλιάδων χιλιομέτρων. Ὑπὸ τῆς πρώτης αὐτοῦ ἐπιτυχίας ἐμψυχωθεὶς, ὁ **Leichardt** ἐπειράθη νὰ διατρέξῃ τὴν Αὐστραλίαν καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ μῆκος ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δυσμὰς, ἀνεχώρησε δὲ ἐκ Βρισβάνης κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1848, καὶ κατώρθωσε νὰ φθάσῃ εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Καγοὺν, κειμένου εἰς ἀπόστασιν 480 χιλιομέτρων ἔνδον τῆς χώρας, ἀλλ' ἔκτοτε οὐδεμία ἠκούσθη εἴδησις περὶ τοῦ γενναίου περιηγητοῦ. Μετὰ παρέλευσιν δέκα ἐτῶν, τῷ 1858, οἱ ἀδελφοὶ Γρέγορυ εὗρον παρὰ τὸν ποταμὸν Βικτωρίαν τὰ ἴχνη τοῦ ἀτυχοῦς φυσιοδίφου.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ὁ Κέννεδυ, ἄποικος τῆς Αὐστραλίας, ἀπεφάσισε ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τῆς Καρπενταρίας, ἀλλ' εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἡ πορεία αὐτοῦ ἐμποδίσθη ὑπὸ θαμνοφύτων πεδιάδων (steppes), οὐχ ἧττον ἐξηκολούθησε νὰ προχωρῇ μέχρις οὗ ἐξηντλήθησαν ἐντελῶς τὰ τρόφιμα. Οἱ σὺν αὐτῷ ἄνδρες τὸν ἐγκατέλιπον πάντες, ἐξαιρουμένου ἑνὸς ἐγχωρίου. Ὁ Κέννεδυ οὐδεμίαν ἔχων βοήθειαν ἢ μόνην τὴν ἰδίαν γενναιότητα, ἐπροχώρησε καὶ ἔρθασεν εἰς μέρος ὅπου ἀπήντησε θηριώδεις ἀνθρωποφάγους, οἵτινες ἐφόνευσαν αὐτὸν ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ συντρόφου του. Οὗτος εὐτυχήσας νὰ δραπετεύσῃ, ἐπανῆλθε μόνος καὶ διηγήθη πῶς ἀπέθανεν ὁ ἀτυχὴς Κέννεδυ.

Ὁ θάνατος τῶν ἡρώων οὐδέποτε ἀνεχαίτισε τὴν ὁρμὴν τοῦ ἡρωϊσμοῦ. Τὸ τραγικὸν τέλος τῶν **Leichardt** καὶ Κέννεδυ δὲν ἐπτόησε τοὺς ἀδελφοὺς Γρέγορυ, τοὺς Ῥόε, τοὺς Ὥστεν, τοὺς **Babbage**, τοὺς Μόρτον. Οὗτοι μὲν διηρεύνησαν τὰς ἐρήμους τοῦ κέντρου, τῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς δύσεως, ἀλλὰ τὴν δόξαν τοῦ νὰ διέλθῃ τὴν Αὐστραλιακὴν ἤπειρον ἀπὸ τῆς Μελβούρνης εἰς τὸν κόλπον τῆς Καρπενταρίας, ἤτοι ἀπὸ τῆς μεσημβρινῆς εἰς τὴν βορείαν παραλίαν, ἔσχε πρῶτος ὁ Ἰρλανδὸς Θωμᾶς **O Hara Burke**, ὅστις ὑπὲρ τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης ἐθυσίασε τὴν ζωήν του.

Ὁ **Burke** ἀνεχώρησεν ἐκ Μελβούρνης τὴν 20 Ἀπριλίου 1860 ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ συνοδείαν πλήρη καὶ ἄφθονον ὑλικὸν, παρηκολουθεῖτο δὲ ὑπὸ τοῦ ἀστρονόμου καὶ τοπογράφου **Wills**, δέκα ἐξ ἄλλων ἀνδρῶν καὶ 25 ἵππων μετὰ πολυαρίθμων καμήλων. Περὶ τὰ τέλη τοῦ Σεπτεμβρίου ἔφθασε μεταξὺ τοῦ 25^{0} καὶ τοῦ 26^{0} νοτίου παραλλήλου, εἰς *τὴν μεγάλην πετρώδη ἔρημον*, ὅπου πρὸ δεκαπέντε ἐτῶν ὁ περιηγητὴς **Sturt** εἶχε διέλθει ἐξ μῆνας ἐν δυσχερεστάτῃ θέσει, ὁ δὲ σύντροφος αὐτοῦ Ποὺλ ἀπέθανεν ἐκ τῆς δίψης. Εὐτυχέστεροι αὐτῶν ὁ **Burke** καὶ ἡ συνοδία του διέβησαν ἀπροσκόπτως τὴν μεγάλην ἔρημον, ἐν ᾗ βρυχαὶ

ἄρθονοι εἶχον ἐσχάτως σχηματίσει δάσεις περὶς πολυαρίθμων τελμάτων. Οἱ ὁδοιπόροι εἰσῆλθον εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Γιαππάρ, τὸ δὲ θάρρος αὐτῶν ηὔξησεν ὅτε ἀνεγνώρισαν ὅτι ἐπλησίαζον εἰς τὸν Ὠκεανόν. Τῷ ὄντι σημεῖα ἀλάνθαστα κατεδείκνυον τὴν γειτνίασιν τῆς θαλάσσης, τῇ δὲ 11 Φεβρουαρίου 1861 εἶδον τὴν παλίῤῥοιαν ὑψοῦσαν τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ἑλῶν, ὑφ' ὧν περιορίζεται ἡ Γιαππάρ. Ὁ Burke εἶχεν ἔτι νὰ διέλθῃ μεγάλην ἀργιλλώδη πεδιάδα, δυστυχῶς ὅμως θάμνοι ἀδιέξοδοι καθίστων αὐτὴν ἀδιάβατον. Οἱ ἄνδρες ἦσαν ἐξησθενημένοι, οἱ πλεῖστοι τῶν ἵππων καὶ τῶν καμήλων εἶχον ἀποθάνει, οἱ δ' ἐπιζῶντες δὲν ἤθελον νὰ προχωρήσωσι. Τρόφιμα δὲν ἔμενον πλέον, ἐδέησε λοιπὸν νὰ παραιτήσωσι τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ φθάσωσιν εἰς τὸν Ὠκεανόν. Ἡ ἐπάνοδος ἀπεφασίσθη, ὁ δὲ Burke καὶ ὁ Wills ἀπέθανον ἐκ τοῦ καμάτου καὶ τῆς ἀδυναμίας ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Κούπερ.

Οὗτοι ἐχάραξαν τὴν ὁδὸν, ὁ δὲ John Mac Douall Stuart ἠκολούθησεν αὐτὴν μέχρι τέλους, καὶ κατώρθωσε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, ἧς ὁ ἄτυχὴς Burke ἤκουσε μόνον μακρόθεν τὸν φλοῖσβον.

Διὰ τῶν προσπαθειῶν τῶν μαρτύρων τούτων τῆς διερευνήσεως τῆς Αὐστραλίας καὶ διὰ τῶν προσφάτων καὶ ἧττον ἀτυχῶν περιηγήσεων τῶν Landsborough, τῶν Mac Kinlay, τῶν Hardwicke, τῶν Cowte, τοῦ Ἐρνέστου Gilles, τοῦ συνταγματάρχου Warburton, ἡ Αὐστραλία ὡς καὶ ἡ Ἀφρικὴ γίνεται ἤδη γνωστὴ, ἀλλὰ δὲν διερευνήθη ἐξ ὁλοκλήρου. Βορειοδυτικῶς ἡ χώρα τοῦ Τάσμαν, βορείως δὲ ἡ τοῦ Ἀρουχείμ καὶ βορειοανατολικῶς ἡ τῆς Καρπενταρίας καὶ ἡ τῆς Νέας Γιόρκης παρέχουσιν εὐρὺ στάδιον εἰς τὴν δραστηριότητα τῶν μελλόντων ἐρευνητῶν· δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι ἐκ τῶν ἐξ ἑκατομμυρίων καὶ 353 χιλιάδων τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, τῶν ἀποτελούντων τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Αὐστραλίας, πλέον τοῦ τρίτου εἶναι εἰσέτι ἄγνωστα. Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι ἀποδεικνύουσι πόσον τὰ ὑφ' ἑνὸς μόνου ἀνδρὸς κατορθούμενα εἰσὶ μικρὰ ἐν τῷ μεγάλῳ ἔργῳ τῆς τοῦ κόσμου διερευνήσεως. Ἀλλὰ τὸ ἄθροισμα τῶν ὅσα ἐξετέλεσαν πάντες πολλαπλασιάζεται ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν, ἡ δὲ κατάκτησις τῆς γηΐνης σφαίρας καθίσταται ἔργον χρόνου καὶ ὁσημέραι συντελεῖται.

Ελιζα Σ. Σορτσορ.

ΙΧΘΥΣ ΑΝΑΡΡΙΧΩΜΕΝΟΣ

Ὑπάρχουσι ζωόφυτα, φυτὰ σαρκοβόρα, τετράποδα μὲ ῥάμφος νήσσης, ὠοτόκα ἅμα καὶ θηλαστικά, ὑπάρχουσιν ὁμοίως καὶ τετράποδα πτηνά, κτλ.

Τὸν κολοφῶνα εἰς τὰ παράδοξα ταῦτα ἀποκυήματά της ἐπέθηκεν ἡ φύσις, ἥτις, φαίνεται, ἔχει καὶ αὐτὴ τὰς στιγμάς της, διὰ τῆς πλάσεως ἰχθύος ἀναῤῥιχωμένου.

Ὁ ἰχθὺς οὗτος, ὃν οἱ φυσιοδίφαι ἐβάπτισαν *Ἀνάβαντα*, ἐγκαταλείπει ἄνευ οὐδεμιᾶς δυσκολίας τὸ ὑγρόν του στοιχεῖον, οὗ τινος ἐκτὸς ἀποθνήσκουσιν οἱ ὁμογενεῖς του, καὶ ἐξέρχεται εἰς τοὺς ἀγρούς, ὅπως μεθυσθῇ ἐξ οἴνου φοινίκων.

Ὁ μικρὸς οὗτος ἀκροβάτης ἅμα καὶ μέθυσος, ἐξέρχεται τοῦ ὕδατος, προχωρεῖ ἕρπων καὶ πηδῶν ἐπὶ τῶν πτερυγίων του, ἀκολούθως ἕνεκα τῆς μεγάλης εὐκαμψίας τοῦ σώματός του καὶ τῇ βοηθείᾳ τῶν ἀκανθῶν τῆς οὐρᾶς του, αἵτινες εἶνε ἀληθῶς ζῶσαι ἁρπάγαι, ἀναῤῥιχᾶται εἰς τοὺς κλάδους, καὶ ἀναβαίνει ἕως εἰς τὴν κορυφὴν τῶν φοινίκων. Τότε ὁ μικρὸς λίχνος ἐμφορεῖται τῶν ἐκλεκτῶν καὶ ζαχαρωδῶν χυμῶν τῶν φοινίκων, οὓς ὑπεραγαπᾷ ὡς πίθηκος.

Ἀλλὰ πῶς ὅμως κατορθώνει τὸ φαντασιόπληκτον τοῦτο ἀκανθοπτερύγιον νὰ ζῇ ἐκτὸς τοῦ ὕδατος; Ἰδοὺ πῶς. Ἡ φύσις, ἥτις οὐδέποτε περιπίπτει εἰς ἀμηχανίαν, ἐνέθηκεν εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ Ἀνάβαντος θύλακον ἑρμητικῶς κατάκλειστον, ὅστις εἰσδέχεται καὶ συντηρεῖ τὸ ὕδωρ ὁσάκις ὁ ἀναῤῥιχώμενος ἰχθὺς ἀνοίξῃ τὸ στόμα.

Τὸ ὕδωρ δὲ τοῦτο χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ ὑγραίνῃ τὰ βρόγχιά του κατὰ τὰς εἰς τὴν ξηρὰν ἐκδρομάς του, καὶ νὰ βάλλῃ νερὸν εἰς τὸ κρασί του... ὀλίγον ἀργὰ ὅμως, διότι ἀφ' οὗ ἐμφορηθῇ καλῶς τῶν χυμῶν τῶν φοινίκων, κατακρημνίζεται ἐκ τοῦ δένδρου, ἀναίσθητος ἐκ τῆς μέθης, ἕτοιμος ἄλλως νὰ ἐπαναρχίσῃ τὴν ὀργιαστικὴν ἐκτὸς τοῦ ὕδατος ἐκδρομήν του. ?

Ἱστορία

ΜΙΚΡΑΣ ΒΙΟΛΙΣΤΡΙΑΣ

Ἡ ἱστορία μιᾶς μικρᾶς βιολιστρίας—οὕτως ἠδύνατό τις νὰ ἐπιγράψῃ τὴν ἀκόλουθον διήγησιν, ἣν ἐρανιζόμεθα ἐκ τοῦ γαλλικοῦ *Αἰῶνος*, ἐν ᾧ τὸ πρῶτον ἐδημοσιεύθη. Πρόκειται περὶ μικρᾶς κόρης, τῆς μικρᾶς Τούα, εἰς ἣν ἀπενεμήθη τὸ πρῶτον βραβεῖον βιολίου ἐν τῷ ᾠδείῳ τῶν Παρισίων, μεταξὺ εἴκοσι καὶ τεσσάρων διαγωνισθέντων, ἡλικίας ἀπὸ δεκαεξ μέχρις εἰκοσιπέντε ἐτῶν· ἡ δεσποινὶς Τούα εἶναι μόλις δεκατριετής.

Ἡ ἱστορία τῆς μικρᾶς ταύτης κόρης, ἧς ἡ φήμη θέλει μετ' ὀλίγον διαδοθῇ καθ' ὅλον τὸν κόσμον, ἀποτελεῖ ἀληθὲς μυθιστόρημα.

Ὅλοι οἱ τῆς οἰκογενείας Τούα, ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱὸν, ὑπῆρξαν κτίσται καὶ κατήγοντο ἐκ Τουρίνου· καὶ ὁ πατὴρ δὲ τῆς βιολιστρίας ἦτο ἐπίσης κτίστης, λαμβάνων ἡμερομίσθιον δύο καὶ ἡμίσεος φράγκων.

Ἀλλ' ἠγάπα ἐμπαθῶς τὴν μουσικὴν, καὶ ἂν καὶ ἐντελῶς ἀδίδακτος, ἀπεφάσισεν οὐχ ἧττον ἡμέραν τινὰ νὰ ἐκμάθῃ μόνος ὄργανόν τι. Οὕτω λοιπὸν ἐκ τῶν πενιχρῶν ἡμερομισθίων του καταθέτων λεπτὸν ἐπὶ λεπτοῦ, ἐσύναξεν ἐπὶ τέλους δέκα φράγκα, δι' ὧν ἠγόρασε βιολίον, καθ' ἑκάστην δ' ἑσπέραν, μετὰ τὴν ἐπίπονον ἡμερησίαν ἐργασίαν του καὶ τὸ ἐν οἰκογενείᾳ δεῖπνον, ὁ μελομανὴς κτίστης ἐλάμβανεν ἀνὰ χεῖρας τὸ βιολίον του καὶ αὐτομάτως προσεπάθει δι' αὐτοῦ ν' ἀποδίδῃ τὰ ᾄσματα τοῦ Βέρδη, τοῦ Δονιζέτη καὶ τοῦ Βελλίνη, ἅτινα εἶχεν ἐκμάθει ἀκούων τὰ λεγόμενα ὀργανέτα τῆς Βαρβαρίας. Οὕτω διὰ τῆς ὑπομονῆς του καὶ τῆς ἰσχυρᾶς του θελήσεως κατώρθωσεν ἐπὶ τέλους νὰ κακοπαίζῃ τινὰ ἐξ αὐτῶν. Ἕξαλλος ὑπὸ χαρᾶς ἠθέλησε τότε νὰ διδάξῃ αὐτὰ καὶ εἰς τὸ μικρόν του θυγάτριον, τὸ μόλις ἑξαετές· ἔθετο λοιπὸν εἰς τὰς μικρὰς του χεῖρας τὸ μέγα βιολίον καὶ τὸ μακρὸν τόξον καὶ τῷ εἶπε· «κάμε ὅπως ἐγώ».

Τοῦ πατρὸς ἡ πρὸς τὴν μουσικὴν κλίσις εἶχε μεταδοθῇ καὶ εἰς τὸ παιδίον, ὅπερ ἐντὸς μηνῶν τινων ἔμαθε πολὺ πλειότερα τοῦ διδασκάλου του, καὶ κατώρθωνε τῷ ὄντι νὰ ἐκτελῇ μετ' ἀρκετῆς χάριτος *ποτ-πουρρὶ* ἐκ μελοδραμάτων, ἅτινα διηυθέτει ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ κτίστου.

Ὁ κτίστης, ὅστις φαίνεται ἦτο φιλόδοξος, εἶπε μιᾷ τῶν ἡμερῶν εἰς τὴν σύζυγόν του.

— Πρέπει νὰ μάθῃς καὶ σὺ κιθάραν.

— Ἐγώ;

— Ναί, σύ.

— Ἀλλὰ δὲν ἐννοῶ οὐδὲ γρῦ ἀπὸ μουσικὴν καὶ δὲν ἔχω καὶ κιθάραν.

— Βλέπεις ἐκ τοῦ ἰδικοῦ μου παραδείγματος καὶ ἐκ τοῦ τῆς κόρης μας, ὅτι διὰ νὰ παίζῃ τις ἓν ὄργανον, δὲν εἶναι διόλου ἀναπόφευκτον τὸ νὰ γνωρίζῃ μουσικήν· ὅσον ἀφορᾷ τὴν κιθάραν, μεῖνε ἥσυχος, γνωρίζω ὅτι πωλεῖται μία τοιαύτη διὰ τρία φράγκα· δὲν εἶναι μὲν νέα, ἀλλ' ἀδιάφορον, πρέπει νὰ εὐχαριστηθῇς καὶ μὲ αὐτήν, καὶ θὰ τὴν ἀγοράσω.

— Ἀλλ' ἐσυλλογίσθης καλά; Εἰς τὴν ἡλικίαν ὁποῦ εἶμαι νὰ μάθω κιθάραν, καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν, Θεέ μου;

— Ἔχω τὸν λόγον μου· θὰ μάθῃς κιθάραν, τὸ θέλω.

Ἡ κιθάρα κατὰ συνέπειαν ἠγοράσθη, ὁ δὲ τρυμερὸς κτίστης (ἐξακολουθῶν ἐννοεῖται πάντοτε νὰ κτίζῃ), αὐτὸς ὅστις εἶχε διδάξει τὴν θυγατέρα του βιολίον, χωρὶς ὁ ἴδιος νὰ τὸ γνωρίζῃ, ἐδίδαξε καὶ τὴν σύζυγόν του κιθάραν, τὴν ὁποίαν ἐγνώριζεν ἀκόμη ὀλιγώτερον· ὅτε δὲ ἡ σύζυγός του αὕτη μετὰ ἡρωϊκὰς προσπαθείας, τὰς ὁποίας ἐνεθάῤῥυνεν ἡ ἀκλόνητος θέλησις τοῦ συζύγου, ἔμαθε τόσον μόνον, ὥστε νὰ δύναται διὰ τῆς κιθάρας της νὰ συνοδεύῃ τὰ μουσικὰ τεμάχια τῆς μικρᾶς, ὁ κτίστης ἔστειλεν εἰς κόρακας τὰ ἐργαλεῖά του καὶ εἶπεν εἰς τὴν σύντροφόν του·

— Γυναῖκα, εἴμεθα πλούσιοι.

Καὶ τῷ ὄντι ἐκέρδιζον ἀρκετὰ ἐν Νικαίᾳ, ἐν Μονακῷ καὶ ἄλλαις πλησιοχώροις πόλεσιν, ὅπου μεταβαίνοντες ἔπαιζον βιολίον μετὰ κιθάρας παρὰ τὰ καφενεῖα καὶ ξενοδοχεῖα. Τὸ κοινὸν εὕριτκε τὴν μικρὰν βιολίστριαν χαρίεσσαν, καὶ, ἂν ἀφαιρέσῃ τις παρατονίας τινὰς τῆς κιθάρας, κακῶς ἠχούσας, ἤκουεν εὐχαρίστως τοὺς πλάνητας αὐτοὺς μουσικοὺς, καὶ ἐπληροῦτο ἑπομένως νομισμάτων καὶ ὁ μικρὸς δίσκος, ὃν ἔτεινεν εἰς αὐτὸ ἡ κόρη, ἐνῷ ὁ κτίστης ἔτριβε τὰς χεῖρας ἐξ εὐχαριστήσεως.

Οὕτω μετέβησαν τρεῖς κατὰ συνέχειαν χειμῶνας εἰς Νίκαιαν, καθ' οὓς ἡ μικρὰ εἶχεν ἐν τούτοις προοδεύσει ἐκπληκτικῶς· διότι ἐστερεῖτο μὲν πάσης μεθόδου, (ἀφοῦ εἶχε τὴν μέθοδον τοῦ πατρός της), ἀλλ' ἦν εὔκολον νὰ ἀνεύρῃ τις ἐν αὐτῇ μουσικὸν αἴσθημα, σπανιώτατον διὰ παιδίον ἐννεαετὲς, ἡνωμένον δὲ μετ' ἐκτάκτου μηχανικῆς εὐκινησίας.

Κυρία τις ἐν Νικαίᾳ ἤκουσε τὸ παιδίον καὶ ἀπεθαύμασεν αὐτὸ, ἠρώτησε δὲ τὸν πατέρα τί ἐτκόπει περὶ τῆς θυγατρός του, οὗτος δὲ ἀπήντησεν ὅτι εἶχεν ἤδη ἀποταμιεύσει μικρόν τι ποσὸν, καὶ ὅτι ἤθελεν ἐξακολουθήσει παίζων ἐν τοῖς ξενοδοχείοις καὶ καφενείοις, ἄχρις οὗ ἀποκτήσῃ τὰ μέσα, ὅπως μεταβῇ εἰς Παρισίους καὶ εἰσαγάγῃ τὴν μικρὰν εἰς τὸ Ὠδεῖον.

— Καὶ διατί δὲν πηγαίνετε ἀπὸ τοῦδε εἰς Παρισίους; ἠρώτησεν ἡ κυρία.

— Διότι δὲν γνωρίζω οὐδένα αὐτόθι, ἀπήντησεν ὁ πατήρ.

— Γνωρίζω ὅμως ἐγὼ τὸν κύριον Μασσὰρ, καθηγητὴν τοῦ βιολίου ἐν τῷ Ὠδείῳ καὶ θὰ σᾶς συστήσω εἰς αὐτόν.

Ἅμ' ἔπος, ἅμ' ἔργον. Ἡ κυρία ἐνεχείρισε τῷ κυρίῳ Τούα συστατικὴν ἐπιστολὴν διὰ τὸν κύριον Μασσὰρ, ἡ δὲ οἰκογένεια ἀνεχώρησε διὰ Παρισίους.

Ὁ ἄλλοτε κτίστης καὶ ἡ μαθήτριά του παρουσιάσθησαν πρὸς τὸν κύριον Μασσὰρ, ὅστις ἀκούσας τὴν μικρὰν παίζουσαν, διεῖδε πάραυτα τὰς λαμπρὰς ἐλπίδας, ἃς παρεῖχεν ἡ ἔκτακτος αὐτῆς ἰδιοφυΐα. Ἀλλ' ἡ οἰκογένεια Τούα εἶχεν ἀνάγκην συντηρήσεως, καθόσον αἱ μικραὶ οἰκονομίαι τοῦ πατρὸς εἶχον σχεδὸν ἐξαντληθῆ. Τί ποιητέον; ἐνταῦθα προσλαμβάνει ἡ διήγησις θελκτικώτερον χαρακτῆρα. Ὁ κ. Μασσὰρ ἀπηυθύνθη εἰς δέκα φίλους του.

— Σᾶς ζητῶ, εἶπεν εἰς ἕνα ἕκαστον ἐξ αὐτῶν, τριάκοντα φράγκα κατὰ μῆνα. Συγκατατίθεσθε νὰ μοὶ τὰ δίδετε, ἄχρις οὗ σᾶς ἀναγγείλω, ὅτι δὲν ἔχω πλέον χρείαν αὐτῶν;

— Μόνον τριάκοντα; πεντήκοντα σᾶς δίδω, ἑκατὸν, τέλος ὅσα θέλετε.

— Ὄχι, τριάκοντα φράγκα ἀρκοῦσι, διότι θὰ ἀποτελέσωσι τρεῖς χιλιάδας καὶ ἑξακόσια φράγκα κατ' ἔτος, ποσὸν ἐπαρκοῦν διὰ τὴν ἐτησίαν συντήρησιν τῶν προστατευομένων μας, μέχρι τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν θὰ ἐξέλθῃ τοῦ Ὠδείου ἡ μαθήτριά μου, λαμβάνουσα τὸ πρῶτον βραβεῖον· καὶ θὰ τὸ λάβῃ τὸ βραβεῖον αὐτὸ, καὶ ταχέως μάλιστα.

Τῷ ὄντι τὸ θελκτικὸν αὐτὸ κοράσιον κατὰ μὲν τὸ παρελθὸν ἔτος ἔλαβε τὸ δεύτερον βραβεῖον, κατὰ δὲ τὸ ἔτος τοῦτο ἔλαβε τὸ πρῶτον καὶ πλήρης ὑπῆρξεν ὁ θρίαμβός του. Ὁποία εὐτυχία δι' ὁλόκληρον ὅμιλον ἀνθρώπων! Πρῶτον διὰ τὸν ἄλλοτε κτίστην, ἀρχηγὸν τῆς δυναστείας τῶν βιολιστῶν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ του, εἶτα διὰ τὴν κιθαρῳδὸν σύζυγόν του, διὰ τὴν ἐκ Νικαίας κυρίαν, διὰ τὸν κ. Μασσὰρ καὶ τοὺς δέκα γενναιοδώρους φίλους του, καὶ τελευταῖον δι' αὐτὴν ταύτην τὴν νεαρὰν καλλιτέχνιδα, εἰς ἣν προτείνει σήμερον Ἀμερικανός τις νὰ τὴν παραλάβῃ εἰς Ἀμερικὴν μετὰ τῶν γονέων της ἐπὶ πέντε ἔτη, πληρώνων αὐτῇ πάντα ἀνεξαιρέτως τὰ ἔξοδα, καὶ ἀσφαλίζων αὐτῇ κατὰ τὴν εἰς Γαλλίαν ἐπάνοδον καθαρὸν κέρδος ἐκ διακοσίων χιλιάδων φράγκων. Ἀλλ' ὁ κ. Τοὺκ διστάζει ἂν πρέπει νὰ ἀποδεχθῇ τὴν πρότασιν, διότι εὑρίσκει ὅτι δὲν εἶναι σπουδαῖον τὸ κέρδος, ἴσως δὲ ἔχει δίκαιον.

Δὲν εἶναι τῷ ὄντι περίεργος ἡ διήγησις αὕτη, καὶ δὲν ἔχει τὸν τύπον ἀληθοῦς μυθιστορήματος, ἐξηγημένου ἐκ τῆς πρακτικῆς ζωῆς;

*Δ.

Ἐν ἀνέκδοτον τοῦ

ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΗΣ ΒΑΥΑΡΙΑΣ.

Ὁ νῦν βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας εἶνε οὐ μόνον μελομανής, ἀλλὰ καὶ φίλος καὶ θαυμαστὴς τῆς δραματικῆς τέχνης διάπυρος, ὅθεν καὶ πολὺ ἀρέσκεται ἀναστρεφόμενος μετὰ ἠθοποιῶν.

Μετὰ παράστασιν εὐεργετικὴν γενομένην πρὸς ὄφελός της, ἡ κ. Κράμερ ἐκάλεσεν εἰς δεῖπνον τοὺς ὁμοτέχνους της. Ὁ βασιλεὺς, μαθὼν τοῦτο, ἠθέλησε νὰ ἐκπλήξῃ τὴν ὁμήγυριν παρουσιαζόμενος αἴφνης καὶ ἀπροσδοκήτως εἰς τὴν μικρὰν ταύτην οἰκογενειακὴν ἑορτήν, ὅθεν καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἑστιατόριον, χωρὶς νὰ προειδοποιήσῃ τινά, ἡσύχως καὶ ἀψοφητεί, βαίνων δ' ἀκροποδητεὶ ἦλθεν ὄπισθεν τῆς Κας Κράμερ, ἥτις εἶχε τὰ νῶτα πρὸς τὴν θύραν ἐστραμμένα, καὶ ἐπικαλύψας τοὺς ὀφθαλμούς της διὰ τῶν χειρῶν του, ἠρώτησεν αὐτὴν λέγων: «Μαντεύσατε, τίς εἶμαι». — «Ἄ! ὑπέλαβεν ἡ Κα Κράμερ, εἶσαι σὺ πάλιν, Λόβε.... Μιμεῖσαι θαυμασίως τὸν βασιλέα». — «Τῷ ὄντι; εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἐκπλαγείς. Τότε εἶμαι πολὺ περίεργος νὰ ἴδω τὴν μίμησιν αὐτὴν τὴν τόσῳ θαυμασίαν. Λοιπὸν, κύριε Λόβε, ἄς ἴδωμεν». Καὶ ὁ μὲν ἠθοποιὸς ἐδοκίμασε ν' ἀποφύγῃ τὸ πρᾶγμα μὲ διαφόρους προφάσεις, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς ἐπέμενεν, ἐλθὼν ἐκάθησεν ἐνώπιον μικρᾶς τραπέζης, μεθ' ὃ ἀπομιμούμενος ἀκριβέστατα τὸν τόνον τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, λέγει: «Νὰ ὑπάγουν νὰ ζητήσουν τὸν κ. Ῥέδι, τὸν ἰδιαίτερον σύμβουλόν μου». — «Ἐξαίρετα», εἶπεν ὁ βασιλεύς. — «Τί ἀγαπᾷ ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης;» ἐξηκολούθησεν ὁ ἠθοποιὸς ῥινοφθογγῶν. — «Ἀκόμη καλλίτερα! ἀνεφώνησεν ὁ βασιλεύς. Εἶνε ἀπαράλλακτος ἡ ῥινόφθογγος φωνὴ τοῦ συμβούλου μου». — «Ῥέδι, ἐξηκολούθησεν ὁ καλλιτέχνης, νὰ στείλετε αὔριον διακόσια φλωρίνια εἰς τὸν κ. Λόβε, εἶνε μῖμος ἀπαράμιλλος. Διακόσια φλωρίνια χωρὶς ἄλλο!» — «Κατεργάρη, εἶπε γελῶν ὁ βασιλεὺς, θὰ ἔχῃς αὔριον τὰ διακόσια φλωρίνια, ἀλλ' ἡ σκηνὴ αὕτη θὰ τελειώσῃ αὐτοῦ ἀπόψε».

Κυρία Ε**

ΥΠΗΡΕΤΡΙΑΙ ΒΡΑΒΕΥΘΕΙΣΑΙ

ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς ἀρετῆς.

Ἐσχάτως συνεκροτήθη ἐν Παρισίοις ἡ ἐνιαύσιος δημοσία συνεδρίασις τῆς γαλλικῆς Ἀκαδημίας, ἐν ᾗ ἀνεγνώσθη καὶ ἡ ἔκθεσις περὶ τῆς ἀπονομῆς βραβείων ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ Μοντυὼν κατὰ τὰ τέλη τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ἱδρυθέντι ἀγῶνι περὶ ἀρετῆς, μακρὰν περιγραφὴν τοῦ ὁποίου ἐδημοσίευσεν ἡ *Ἑστία* ἐν τῷ 103 ἀριθμῷ αὐτῆς. Ἐν τῷ εὐγενεῖ τούτῳ ἀγῶνι ἀπενεμήθησαν ἐφέτως ἑξήκοντα βραβεῖα, ἐξ ὧν τεσσαράκοντα καὶ πέντε ἔλαβον γυναῖκες. «Οὐδεὶς θὰ διαμφισβητήσῃ αὐταῖς τὴν ὑπεροχὴν ταύτην, γράφει ὁ εἰσηγητὴς τοῦ ἀγῶνος τούτου Victorien Sardou. Ἡ ἀναλογία κατ' ἔτος μένει πάντοτε ἡ αὐτή. Πανταχοῦ ἔνθα ἡ ὀδύνη, ἡ νόσος, ἡ ἀπελπισία, ἐπιφαίνεται γυνή... τί λέγω ἐπιφαίνεται; τρέχει μᾶλλον... Θὰ ἐνόμιζέ τις ὅτι τὸ κακὸν οὐδένα ἄλλον λόγον ὑπάρξεως ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἢ νὰ παρέχῃ ἀφορμὴν πρὸς ἐκδήλωσιν τοῦ πνεύματος τῆς ἐλεηθυσίας καὶ αὐταπαρνήσεως, ὅπερ εἶναι συμφυὲς τῇ γυναικείᾳ φύσει».

Ἐκ τῶν ἀπονεμηθέντων εἰς γυναῖκας βραβείων τέσσαρα ἔλαβον ὑπηρέτριαι. Ὑπηρέτρια ἐκ Λυὼν ἔλαβε χιλιόφραγκον ἀμοιβὴν διὰ τὴν πεντηκονταετῆ αὐτῆς οἰκιακὴν ἀφοσίωσιν. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ὑπηρέτει ἐπεδείξατο εἰς τὴν χήραν κυρίαν της καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς ἀγάπην ἀπερίοριστον. Κατὰ τὸ 1831 ἐμφύλιος πόλεμος ἐμαίνετο ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ Λυόν. Ὁ κύριός της ἀνήσυχος περὶ τῆς τύχης τῆς μητρός του, κατοικούσης εἰς ἑτέραν συνοικίαν, θέλει νὰ μάθῃ τὰ περὶ αὐτῆς καὶ μέλλει νὰ ἐξέλθῃ. Ἀλλ' ἡ Μαρία τὸν ἐμποδίζει, ὑπενθυμίζουσα αὐτῷ ὅτι ἔχει τέκνα. Ἀναχωρεῖ ἀντ' ἐκείνου, διέρχεται τὰς ὁδοὺς, διαπερᾷ τὰ ὁδοφράγματα, καὶ εἰκοσάκις διακινδυνεύσασα τὴν ζωήν της, ἐπαναφέρει τέλος εἰς τὴν οἰκίαν τὰς εἰδήσεις, ἃς ἐπεθύμουν. Ἐν τῇ συνοικίᾳ, ἐν ᾗ κατοικεῖ, εἶνε γνωστὴ μᾶλλον ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν κυρίων αὐτῆς, διότι κατέστη μέλος ἀναπόσπαστον τῆς οἰκογενείας, καὶ ἡ λεπτομέρεια αὕτη συνοψίζει ἅπασαν τὴν πλήρη θυσιῶν ζωὴν αὐτῆς.

Ἑτέρα ὑπηρέτρια ἐπεδείξατο τὴν αὐτὴν ἀρετήν. Μετὰ τὸν θάνατον τῶν κυρίων αὐτῆς υἱοθέτησε τὰ τέσσαρα τέκνα των, τῶν ὁποίων τὸ μεγαλήτερον ἦτο ἡλικίας ἓξ ἐτῶν, τὸ νεώτερον δὲ τριῶν μηνῶν. Ἄλλη ὑπηρέτρια ἐπεδείξατο μεγίστην ἀφοσίωσιν πρὸς τὸν γέροντα αὐτῆς κύριον, τυφλὸν καὶ κωφὸν, τοῦ ὁποίου ἐπλήρωσε τὰ χρέη ἐκ τῶν μικρῶν της οἰκονομιῶν. Τρίτη ὑπηρέτρια, διαθρέψασα τοὺς κυρίους της, συντηρεῖ εἶτα τὸν πάππον, τὴν νύμφην αὐτῆς καὶ τὰ μικρά της τέκνα, καταδικάζουσα ἑαυτὴν εἰς τὰ μᾶλλον κοπιώδη ἀγροτικὰ ἔργα!

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

— Ὁ *οὐρανὸς* τῆς κλίνης τοῦ τοκογλύφου*** κατέπεσε χθὲς καὶ τὸν ἐπλάκωσεν, ἔλεγέ τις εἰς ὅμιλον γνωρίμων.

— «Δίκαιε οὐρανέ!», ἀνέκραξεν ἓν θῦμα τοῦ τριαστέρου τοκογλύφου.

***

Ἀλέξανδρος Δυμᾶς, ὁ υἱὸς, εἶνε προστάτης τῶν καλλιτεχνῶν.

Ἐσχάτως ζωγράφος τις εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἀντιθάλαμον τῆς οἰκίας του, καὶ τὸν ἐζήτησε.

— Ἔρχομαι, εἶπεν, ἀπὸ μέρους τοῦ φίλου σας κυρίου Β... Εὑρίσκομαι εἰς ἐσχάτην ἔνδειαν.

Ὁ Δυμᾶς ἐπλησίασεν, ἀλλ' ἀμέτως κατελήφθη ἀπὸ βαρυτάτην ἀποφορὰν οἴνου. Ὁ ζωγράφος ἦτο μεθυσμένος.

Αὐθημερὸν τὸ ἑσπέρας ὁ Δυμᾶς ἐνταμώνει τὸν φίλον του Β....

— Ἐδέχθην, τῷ λέγει, τὸν προστατευόμενόν σας. Ἔχετε πολλοὺς ἄλλους καθὼς αὐτόν;

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, ἔχω μερικούς. Ἀποθνήσκουν οἱ δυστυχεῖς τῆς πείνης.

— Πολὺ καλὰ, ὑπέλαβεν ὁ Δυμᾶς. Μὴ μοῦ τοὺς στείλετε ὅμως παρὰ ὅταν θ' ἀποθνήσκουν τῆς δίψης.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Ὁ ἰατρὸς ** ἐθεράπευε τὴν κυρίαν..., ἀσθενήσασαν ἐσχάτως λίαν σοβαρῶς, ὑπὲρ ἧς καὶ ἐνδιεφέρετο τὰ μέγιστα *νομισματικῶς*.

Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐπίσκεψιν τοῦ ἰατροῦ ἡ κυρία προσφέρει εἰς αὐτὸν μετὰ πολλῆς τῆς χάριτος μικρὸν βαλάντιον,

— Ἰατρὲ, λέγουσα, δὲν ἠξεύρω τί νὰ σᾶς δώσω πρὸς ἐνθύμησίν μου. — Σᾶς παρακαλῶ νὰ κρατήσετε τὸ τίποτε τοῦτο, ὅπου ἐκέντησα μὲ τὰς χεῖράς μου τὸ μονόγραμμά σας. Θὰ σᾶς ἐνθυμίζῃ ἀσθενῆ, τὴν ὁποίαν ἐσώσατε.

Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐσυμβιβάζετο μὲ τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ ἰατροῦ**, ὅστις ἔδηξεν, ἐμόρφασε, καὶ ἔπειτα ὀλίγον ἀποτόμως,

— Θεέ μου, ὑπέλαβε, δὲν ζητῶ παρὰ τοὺς κόπους μου.

— Τῷ ὄντι; εἶπεν ἡ κυρία... Καὶ τί κάμνουν;

— Ἰδοὺ, κυρία, καὶ ἔδωκε τὴν σημείωσίν του, ἐν ᾗ ἡ τιμὴ τῶν κόπων του ἀνέβαινεν εἰς πεντακόσια φράγκα.

Ἡ κυρία... ἔλαβε τὴν σημείωσιν τοῦ ἰατροῦ, ἐμειδίασεν, ἤνοιξε τὸ μικρὸν χειροκέντητόν της βαλάντιον, ἐξήγαγεν ἐξ αὐτοῦ δωδεκάδα τινὰ ἑκατονταφράγκων τραπεζικῶν γραμματίων, ἐξεχώρισε πέντε, καὶ τὰ ἐπρόσφερε χαριέντως πρὸς τὸν καλόν μας ἰατρὸν, ἐκράτησε δὲ αὐτὴ τὸ βαλάντιον μετὰ τῶν λοιπῶν τραπεζικῶν γραμματίων.

Εἶνε περιττὸν νὰ περιγράψωμεν τοὺς μορφασμοὺς τοῦ ἰατροῦ **, οὓς ἐπροκάλεσεν ἡ σκηνὴ αὕτη.

Ἰωνας.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

⁂ Ὁ ἄνθρωπος στρέφει τὰ νῶτα πρὸς τὴν εὐτυχίαν, ὅταν αὕτη παρουσιάζεται ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ καθήκοντος.

⁂ Οἱ φιλόδοξοι θεωροῦσι τὴν ἀρχὴν, τὰς τιμὰς καὶ τὴν ἐπιτυχίαν ὡς νήσους, ὅπου εἶνε ἀδύνατον νὰ πλησιάσῃ τις ἄλλως παρὰ ῥίπτων εἰς τὴν θάλασσαν τὸ ὀχληρὸν φορτίον τῆς ἠθικῆς, τῆς τιμιότητος καὶ τῆς ἀφιλοκερδείας.

⁂ Τὰ σοφίσματα εἶνε τὸ χλωροφόρμιον τῆς συνειδήσεως.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

⁂ Ὁπόσον ἐπικίνδυνον ὑπάρχει ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς τὸ ἔργον τοῦ εἰσπράκτορος τῶν φόρων φαίνεται ἐκ τῆς στατιστικῆς, καθ' ἣν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐφονεύθησαν μὲν 27 ὑπάλληλοι ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ, ἐτραυματίσθησαν δὲ 48.

⁂ Κατὰ τὰς περὶ αὐξήσεως τῶν τριχῶν παρατηρήσεις τοῦ ἐν Τορίνῳ περιωνύμου καθηγητοῦ τῆς φυσιολογίας Μολεσῶ, αἱ τρίχες αὐξάνονται ἐν καιρῷ θέρους μᾶλλον ἢ χειμῶνος, ἐν ᾧ τὸ ἀντίστροφον συμβαίνει ἐπὶ τῶν κτηνῶν, ἡ συχνοτάτη δὲ τριχοκουρία συντελεῖ μεγάλως εἰς τὴν διατήρησιν τῆς τριχώσεως.

⁂ Πόσα διάφορα γραμματόσημα ὑπάρχουσιν ἐν χρήσει καθ' ὅλον τὸν κόσμον;

Εἴκοσι χιλιάδες (στρογγυλὸς ἀριθμὸς), καὶ συλλογὴ πλήρης τῶν γραμματοσήμων τούτων ἀξίζει εἴκοσι χιλιάδες φράγκα.

Εἶνε λαμπρὰ τιμὴ, καὶ διὰ τὰ μικρὰ γραμματόσημα, ὡς τὰ γαλλικὰ τοῦ ἑνὸς ἑκατοστοῦ τοῦ φράγκου, τὸ κέρδος ἀνέρχεται εἰς 99 τοῖς $^0/_0$.

Καὶ ὅμως τοῦτο συμβαίνει σήμερον ἐν Παρισίοις καὶ Λονδίνῳ. Συλλογὴ γραμματοσήμων, πληρεστάτη, γενομένη ἐν Παρισίοις ὑπό τινος φοιτητοῦ τακτικοῦ τοῦ χρηματιστηρίου, ὅστις εὑρίσκεται κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν ἐν τῇ παρόδῳ *Γαβριὴλ* τῶν Ἠλυσίων Πεδίων, ἠγοράσθη ἐσχάτως παρὰ τοῦ κατόχου, ὅστις εἶχε τὴν ὑπομονὴν νὰ τὴν συλλέξῃ, διὰ 20,000 φράγκα.

Καὶ ἰδοὺ πῶς γίνεταί τις ἑκατομμυριοῦχος παίζων εἰς τὸ χρηματιστήριον... μὲ τὰ γραμματόσημα!

⁂ Τὸ πολιτικὸν δικαστήριον Σηκουάνα ἐξέδωκεν ἐσχάτως ἀπόφασιν, ὁρίζουσαν τὴν τιμὴν τῶν ὠτίων μας.

Ὁ κ. Ἰούλιος Σαμουὴλ Καχὲν, πράκτωρ ἀσφαλιστικοῦ τινος καταστήματος ἐν Νασίῳ, εὑρέθη καὶ αὐτὸς ἐν τῇ ἁμαξοστοιχίᾳ τοῦ γαλλικοῦ ἀνατολικοῦ σιδηροδρόμου καθ' ἣν ὥραν συνέβη τὸ γνωστὸν πρὸ μικροῦ δυστύχημα. Ἐν τῶν ὠτίων του ἐστυππώθη, παρεμορφώθη, ἐξεσχίσθη. Ἐζήτησε λοιπὸν ἀπὸ τὸ δικαστήριον τὴν δέουσαν ἀποζημίωσιν. Καὶ οὗτος μὲν ἀπῄτει 10,000 φρ. διὰ τὸ ὠτίον του, ἀλλ' οἱ δικασταὶ δὲν ἔτειναν τόσον εὐνοϊκὸν τὸ ἰδικόν των ὠτίον πρὸς τὴν τοιαύτην ἀπαίτησιν, καὶ ὥρισαν εἰς 100 φράγκα τὴν ἀποζημίωσιν.

Κατὰ τὴν ἀπόφασιν ταύτην γνωρίζομεν λοιπὸν πλέον, ὅτι ἕκαστος ἡμῶν φέρει ἑκατέρωθεν τῆς κεφαλῆς του τὴν ἀξίαν πέντε Λουδοβικείων· ὥστε μέχρις οὗ μᾶς συμβῇ δυστύχημά τι εἰς τὸν σιδηρόδρομον, ἂς κοιμώμεθα ἥσυχοι καὶ μὲ τὸ ἓν καὶ μὲ τὸ ἄλλο πλάγι.

Χαρακτηριστικὸν παράδειγμα τῆς πανουργίας τῶν Ἀμερικανῶν εἰς ἐπινόησιν παντοίων μέσων πρὸς κερδοσκοπίαν ἐρανιζόμεθα ἔκ τινος ἐφημερίδος τὸ ἑπόμενον, ἀρκετὰ περίεργον· Ἐπρόκειτο ἐν ἀμερικανικῇ τινι πόλει νὰ δοθῇ παράστασις ἐν ἱπποδρομίῳ, ὁ δὲ διευθυντὴς, ἵνα προσελκύσῃ ὅσον ἔνεστι περισσότερον κόσμον, προανήγγειλεν εἰς μεγάλα προγράμματα ὅτι πλὴν τῆς ἄλλης περιέργου παραστάσεως τὴν ἑσπέραν ἐκείνην θὰ παρουσιάσῃ εἰς τοὺς θεατὰς καὶ ἕνα ἐλέφαντα, ζῶον πρωτοφανὲς κατὰ τὴν εὐφυΐαν, ὅστις θὰ ἐκτελέσῃ μουσικά τινα τεμάχια ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ παράδοξον τοῦ ἀγγέλματος ἐσαγήνευσε πλῆθος ἄπειρον, ἡ δὲ εἴσπραξις τοῦ ἱπποδρομίου ἀπέβη τὴν ἑσπέραν ἐκείνην οἷα οὐδέποτε πρότερον. Πρὸς τὸ τέλος τῆς παραστάσεως οἱ θεαταὶ βλέπουσι τῷόντι ὡραῖον κλειδοκύμβαλον, τὸ ὁποῖον φέρουσι καὶ τοποθετοῦσι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἱπποδρόμου· ἡ περιέργεια ἐπιτείνεται, σιγὴ δὲ γενικὴ κατέχει τὸ θέατρον. Τέλος ἐμφανίζεται ὁ ἐλέφας, ὅστις, ἀφοῦ ἐχαιρέτισε χαριέστατα δι' ὑποκλίσεων τὴν «ἔντιμον ὁμήγυριν», προχωρεῖ πρὸς τὸ ὄργανον καὶ ἀνυψώσας ἕνα τῶν ποδῶν πλήττει δι' αὐτοῦ τὸ κλειδοκύμβαλον. Ἀλλ' αἴφνης ἀφίνει φρικώδη κλαυθμηρὰν ὠρυγήν, ἐμποιήσασαν τρόμον εἰς τοὺς θεατάς. Ὁ διευθυντὴς τοῦ ἱπποδρομίου πλησιάζει ἀμέσως, παρατηρήσας δὲ ἐπί τινας στιγμὰς κατὰ πρόσωπον προσεκτικῶς τὸν ἐλέφαντα, ὡς εἰ ἠρεύνα τὴν αἰτίαν τῶν κλαυθμῶν τοῦ ζώου, διατάσσει νὰ ἀπαγάγωσι τὸν μουσικὸν ἀπὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου· στρεφόμενος δὲ κατόπιν πρὸς τὸ ἐκπεπληγμένον πλῆθος, ἀπευθύνει πρὸς αὐτὸ σοβαρᾷ τῇ φωνῇ τὰ ἑπόμενα· «Κύριοι, σᾶς ζητῶ συγγνώμην, διότι τὸ περιεργότερον τῆς παραστάσεως μέρος μένει ἀνεκτέλεστον τὴν ἑσπέραν ταύτην· ἀλλ' εἶνε ἀδύνατον νὰ παίξῃ ὁ ἐλέφας ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου τούτου, διότι τὸ ταλαίπωρον ζῶον *συνεκινήθη βαθέως, ἀναγνωρίσαν εἰς τὰ πλῆκτρα τοῦ ὀργάνου τοὺς ὀδόντας τῆς ἀτυχοῦς μητρός του*».

Τῷ 1365 ὁ σουλτάνος Μουρὰτ ὁ Α', θέλων νὰ κυρώσῃ ἐμπορικήν τινα συνθήκην μετὰ τῶν Ῥαουσαίων, ὧν δὲ ἐντελῶς ἀγράμματος, ἔβαψε τὴν παλάμην ἐντὸς μελάνης καὶ ἀπετύπωσεν ἔπειτα αὐτὴν εἰς τὸ ἄνω τοῦ ἐγγράφου μέρος, ἀντὶ ὑπογραφῆς καὶ σφραγῖδος. Τοῦτο δὲ τῆς παλάμης τὸ ἐκτύπωμα μετὰ τῶν πέντε δακτύλων, ὧν οἱ μὲν τρεῖς μέσοι παρέκειντο συνεχεῖς, οἱ δὲ δύο ἄκροι, ὁ μικρότερος καὶ ὁ μεγαλείτερος, ἀπεῖχον ἀπ' ἐκείνων, ἀπετέλεσεν ἔκτοτε, καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἀποτελεῖ, τὸν λεγόμενον *Τουγρὰν*, ἤτοι τὴν ἱερὰν τοῦ Σουλτάνου ὑπογραφήν.

Τὰ τὴν μετακόμισιν τοῦ πετρελαίου ἐξ Ἀμερικῆς ἐνεργοῦντα πλοῖα μεταχειρίζονται νῦν τὸν ἀκόλουθον νέον τρόπον φορτώσεως, δι' οὗ αὐξάνουσι σημαντικῶς τὴν ποσότητα τοῦ φορτίου. Ὁλόκληρον τὸ σκάφος τοῦ πλοίου μεταποιοῦσιν εἰς πολλὰς δεξαμενάς, τὰς ὁποίας πληροῦσι δι' ἀντλίας ἐκ τοῦ ἀμερικανικοῦ προϊόντος· ἐρχόμενα δὲ εἰς Εὐρώπην ἐκκενοῦσι πάλιν δι' ἀντλίας τὸ φορτίον αὐτῶν.

Εἰς Ἀναγνώστης.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ὁ ζύθος, τοῦ ὁποίου ἡ χρῆσις παρ' ἡμῖν ὁσημέραι αὐξάνει, εἶνε ποτὸν μᾶλλον τοῦ θέρους ἢ τοῦ χειμῶνος. Κατὰ τοὺς μεγάλους καύσωνας οὐδὲν ἄλλο ποτὸν δροσίζει καὶ καταπαύει τὴν δίψαν, ὅπως ἀφρίζον ποτήριον ζύθου καλῆς ποιότητος.

Ἐπιφανὴς σύγχρονος ἰατρὸς, ὁ Barré, ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ ζύθος, λόγῳ τῶν πικρῶν καὶ ἀρωματικῶν αὐτοῦ στοιχείων, εἶνε ποτὸν ἐνταυτῷ τονικὸν, ἐρεθιστικὸν καὶ θρεπτικόν. «Ὁ ζύθος ὁ ἐλαφρὸς, γράφει, εἶνε ποτὸν ὑγιεινόν· ὁ δυνατὸς τοὐναντίον ζύθος (*Ἀλ, Πόρτερ*, κλπ. εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν ὁποίων πλὴν τῆς κριθῆς καὶ τοῦ βρύου (**hublon**), τῶν κυριωτέρων στοιχείων τοῦ κοινοῦ ζύθου, ἀναμιγνύονται καὶ ἄλλαι οὐσίαι καὶ δὴ καὶ οἰνόπνευμα), βαρύνει τὸν στόμαχον, εἶνε ὑπὲρ τὸ πρέπον θρεπτικὸς καὶ συνεπάγεται κατ' ὀλίγον δυσπεψίας καὶ πολυσαρκίαν. Ὅσον εἶνε εὐάρεστος καὶ μάλιστα καὶ ὠφέλιμος εἴς τινας ὀργανισμοὺς μετρία χρῆσις τοῦ ζύθου, τόσον εἶνε πάντοτε ἐπικίνδυνος ἡ κατάχρησις αὐτοῦ· διὰ τοῦτο πάντοτε οἱ καταχρώμενοι τοῦ ζύθου ἀποβαίνουσι τάχιον ἢ βράδιον πολύσαρκοι καὶ πληθωρικοί, ἀποκτῶσι δὲ ῥίνα ἐρυθράν. Ὁ καλὸς ζύθος εἶνε διαυγὴς, ὑπόξανθος, ἔχει γεῦσιν ἐρεθιστικὴν καὶ εὐάρεστον, ἀποπέμπει οἱονεὶ σπινθῆρας χυνόμενος εἰς τὸ ποτήριον, καὶ τέλος δὲν πρέπει νὰ ἦνε οὔτε πολὺ παλαιὸς οὔτε ἐντελῶς νέος. Ὅπως ὁ παχὺς καὶ δυνατὸς οὕτω καὶ ὁ *ὑπὲρ τὸ δέον* ἐλαφρὸς ζύθος εἶνε βλαπτικός». ?

ΑΘΗΝΗΣΙ. — ΤΥΠΟΙΣ ΚΩΡΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ».